

לעומת הכתובים נזכר בפירוש ר' יונה ברכות ז'

מיצ'ה נבראה פורה באישי מוניה

ה עין משפט
נור פצחים

לעגנות הנר"א

בגעליה: (ג) פל' (ב) נלטום: (ד) במעשיהם: (ה) זקירות; (ו) ה' כ"ב וקורין ברכך שקרון
הנוראים לאש"ר, בראת אלהא עסיך, ור' יוסי ור' רבי מיל' ר' חי' ר' יוסי ורבנן אמר בונן בנטן
ולא מושבון ר' יוסי ור' ר' חי'
בגעליה: (ז) פל' (ח) ספ"ג ר' שיל' ר' חי' ר' יוסי ור' ר' חי' ר' יוסי ור' ר' חי' ר' יוסי ור' ר' חי'
בגעליה: (ט) פל' (י) פל' (יא) פל' (יב) פל'
בגעליה: (ט) פל' (יא) פל' (יב) פל'
בגעליה: (ט) פל' (יא) פל' (יב) פל'

ט

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

אשר

פרק רביעי

6

מעשה יהודי
יתאבל כל עיקר
ופורים אסורים נ
הענית חנוכה ופו
במועד (מו"ק כ"
של צינעה נ"ל ד
האבל בליל פורי
דאפיו עכודת קו
אכילות דרבנן, ונ
דעתנית (י"ח ב'
ביהן, ואמר רבא
מתאבל עלון כב
פורים ואיתרמי
ארנגלים דשםחה
וק"ל דא"כ במוי
לייחסוב נמי פורי
ולענין שליזו
או לשלשה מריעו
עשר) ישלים א'
וששאלהם כ
דליך כהן אחר,
אכילות שבפרחים
ושלום מאור כ"ר

א) שם: הספר
ב) עי' רא"ש פ"
הג"מ בתשובה ה
עלינו דאדרבה מדו
ועוד דלפי דבריו זו
דיאבילות נהג בפwo
הרמב"ם פ"י א' מז
ת"א העתק כמ"ע
או"ח שם הביא דו
הספר ס"ו.
ו) בתשובה שבטו
והרא"ש שם.

7. קנג כתוב מורי הר' יצחק מוונגן דט' באב שלל להיות בשכנת אע"פ
שאנו דוחים אותו למחרתו, אותו היום אסור להשתמש המטה מידי דוחה
אckoבר מתו ברג' שאנו דוחים אבל עד לאחר הרג' ואפ"ה נהג דברים
שבצענה-רגל (כתובות ד' א") א', א"כ ה"ג האי שבת לגבי ט' באב היה רג' רג'ל
ואסור בת"ה, ט' באב ורג' שייכו אהדיי הדבר חפדא בפ"ק דתענית
(י"ג א'), ע"כ לשון מורי, הדבר יצא מפי מורי הקדוש וכל עדת ישראל יעשן
אותו, כדי הוא בית אלקיינו לאבד עלוי עונה אחת בשנה ב), אע"פ שיש לי
לחשיב ט' באב ואבלות חולקין מכמה עניינים כדאמרין בפרק החולץ
(יבמות מ"ג ב') דשבת שלט' באב להיות בתוכה אסור לספר ולכבים
ולארכ' [בקודם דקודם מותר לספר ולכבים ולארכ'] ואסור לישא וליתן וכל
העם ממעתין בעסקיהם, גבי אכילות אמרין איפכא התם ר' יוסי אומר כל
הנשים יתארסו חזן מן האלמנה מפני האיכול כל ל' יום, אלא מא ע"ג דמותר
לכבים לאחר ז' ולישא וליתן אסור לארם, וממשני רבامي התם (מ"ג ב') שאני
בין אכילות חדש לאכילות ישנה בין אכילות דברים לאכילות דיחיה, ומפרש
רבינו תם שאני בין אכילות חדש שאסור לארם בה משא"כ באכילות ישנה
דמילוי דיחיד אקוילו טפי באכילות ישנת, אבל לענין משא ומתן שאני בין
אכילות דיחיד שהתרו המשא והמתן אם לא יעשה היכരה יהא נראה כאילו אין לנו
חוושין. להתאבל על ירושלים, אלא מא דבמילוי דבעצינה ודייחיד יכול להיות
שאנו מחמירין באכילות טפי מבט' באב, והוא אמרין בפ"ב דמסכת תענית
(ל' א') כל מצות הנוגנות באבל נוגנות בט"ב, היינו ביום תענית ט' באב,
ועוד קולא אחדינה איכא בט' באב-מכאכילות דבט' באב מקום שאסרו לספר
ולכבים כגון שבת שלט' באב להיות בתוכה קתני התם (כ"ו ב') ובחייביש
モתרין מפני כבוד השבת אבל באכילות מקום שאסור לספר ולכבים לא
התירו מפני כבוד השבת, מכיון להחמיר בדבריו מורי שאפיו הוא
מקיל ואני מהמיר היה לנו לעשות בדבריו וב"ש שהוא מהמיר ואני מיקלן).

spliknu להו הלכות שמחות שחיבר הר' מאיר מווונגןבורק ז"ל

קנג א) הביא אמר ר' דברים שבצענה נהג וכמ"ש ורבינו לעיל סי' פ"א.
ב) שם. כדי הוא בית אלקיינו לאבד עליו טבילה פעם אחת בשנת ג' עי' סמ"ק
ס"י צ"ז שפסק דין שום אכילות נהג בשבת אפילו דברים שבצענה, ובתגובה הר"פ
הביא דעת הר"מ להחמיר. והרא"ש פ"ד דתענית סי' ל"ב הביא דברי רבינו וכותב
دلשון תוספתא ממש מעמידו דבר, וכי"כ הטור סי' תקנ"ד בשם הרמב"ג,
אבל ב"ח שם הביא דברי מהרש"ל להאידנא עמא דבר לאיסור, ובשו"ע שם סי"ט
פסק המחבר כדעת הרא"ש אבל רמ"א שם הביא דעת האוסרין ושכנן נהגין.

550 גנרט עתוד תענער

למי נו אקי ז"ו חרין נרוּךְרַרְעָן דִּבְרָן

וְאֵלָי אָרוֹן זֶה זָקִיר וְזָקִיר אֲדִין גַּתְרָן

אפילו לכבס ולהנίיח * קאמר. אמר רב שתת מדע דהא בטלי קצרי דבר ר' . והלכטא כרב ששת, דתניא אסור לכבס לפני ת"ב אפי' להנίיח לאחר ת"ב, וגיהוץ שלנו לכיבוס שלהם, וכלי פשtan אין בהן משום גיהוץ. פירשו הגאנטס דהכי קתני: גיהוץ שלנו לכיבוס שלhn שהוא אסור, הא לכיבוס שלנו מותח, וכלי פשtan אין בהן משום גיהוץ שלנו ולא לכיבוס שלהם. שלח רב יצחק בר יעקב³⁹ בר גיורי משמיה דר' יוחנן אף על פי שאמרו kali פשtan אין בהן משום גיהוץ^{*}, אבל אסור ללבוש בשבת של תעשה באב להיות בתוכה. ואפי' מי שאין לו אלא חלוק אחד אסור לכבסו וללבשו בשבת של תעשה באב. תניא תעשה באב שלח להיות בשבת או כל ושותה כל צרכו ומעלה על שלחנו כסערת שלמה בשעתו*, ואסור לספר ולכבס מראש חדש ועד התענית דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר כל החדש כללו אסור, ר' ש ב"ג אומר אינו אסור אלא אותה שבת בלבד. אמר רב כי יוחנן ושלשtan מקרא אחד דריש והשבתי כל משושה חגיג חדש ושבתה וכל מועדה⁴⁰, מאן דאמר מראש חדש ועד התענית אסור מהגאה, ומאן דאמר כל החדש אסור מהדשה, ומאן דאמר אינה אסורה אלא אותה שבת משבתה. אמר רבא הלכה לרבי מאיר ואמר רבא הלכה לר' שמעון ב"ג ותרוייתו לקולא. וצריכא דאי אשמעינן הלכה לר' מאיר הוה אמינה אפלו מראש חדש קמ"ל הלכה כרשב"ג*, ואילו אשמעינן הלכה כרשב"ג הוה אמינה אפלו לאחריו קמ"ל הלכה לר' מאיר, אינו אסור אלא אותה שבת בלבד עד התענית. ירושלמי⁴¹: דרוםאי נהגין חגיג*, צפראי נהגין חדשה*, טבראי נהגין שבתת, חזירין רבנן דטבריא למנהג כדבנן דצפוראי. ועכשוו נמי יש מקומות שנוהגין שלא לאכול בשער מראש חדש ועד התענית, ונוהגו הכל שלא ליכנס לבית המרחץ בשבת זו, ואסור לשנות מהנאג אבות, עד כאן⁴². ◀ תוספותא⁴³ תעשה באב שלח להיות בשבת או כל אדם כל צרכו ושותה כל צרכו ומעלה על שלחנו אפלו⁴⁴ כסעודת שלמה בשעהה ואין מונע מעצמו כלום. פירוש שאינו מונע מעצמו וחיצזה וסיכה ותשמש, ולא אמרינן דברים שבציניע נזהגןיא איזיך⁴⁵ שבת שלח תעשה באב להיות בתוכה אסורין לספר ולכבס. כיצד, חל להיות באחד בשבת מותר לכבס כל השבת כולה, חל להיות בשני או בשלישי או בראשי או בחמשי לפניו אסור לאחריו מותח, חל להיות בערב שבת מותר לכבס בחמשי מפני כבוד השבת, ואם לא כבס בחמשי ייכבס⁴⁶ בערב שבת מן המנחה ולמעלה. ליטט עלה אבי וัย תימא רב אחא⁴⁷ וαι תימא רב אחא בר יעקב אהא, פירוש מכבס ביום תעשה באב עצמו שלח להיות ערבית שבת. ירושלמי⁴⁸: ר' בא בר כהן אמר קומי ר' יוסי ר' אחא בשם ר' אבהו משעה באב שלח להיות בשבת שני שבותות מותרין*. וכובוס זה האמור בשבת של תעשה באב לא לכבס עכשוו דוקא, אלא אפילו במכובסין קודם לכך אסור ללבשן, ולא ללבישה בלבד אלא בין להצעיר בין באיש בין באשה ואפי' במטפחות שבת

בשבת של ת"ב. — וזה מנומן מהר. 39 בר יעקב, כן נ"ב ברו"ה, וע"ז ר"ס, ובגמרא שלנו ליתא. 40 הוועש ב', י. 41 ירושלמי תענית ד, ז. 42 עד כאן, כן ג"כ בכ"י, אבל לא ידוע לי בזונת ליטט זה הכא, כי זה ליטט רבעינו הוא ויאעתו מירושלמי, וכן מופיע בטור או"ה סוף סוטו תקון. 43 תוספותא תענית ה, י. 44 אפי' לאחריו, ליתא שם. 45 תענית כת, ב. 46 יוכם, שם: מותר לכבס. 47 ואוי תימא רב אחא, ליתא גנרא. 48 ירושלמי תענית ר, ז.

נוטה ליפול. לכבס ולהנίיח. כדי שליבושו לאחר זמן לאחר ת"ב אסור דגראה ממשית דעתו (רש"י עירובין מא, א). הלכה כרשב"ג. שעוסק בכיבוס בגדים (רש"י). קצרי דברי ר' מאיר וובה הדת. זומר ב'). נוטה עמדת לו במלכותו דמלך והדיות והה רב. נך שם ושם כובסן. אין בהן משום מראש חדש שנקרא חג החמירו על עצמן באיסור כיבוס (קרבן העדה). תdzשת. כל חדש אב. אחר ת"ב, אבל אסור וכו'. בשעתו. הייתה שנדחת התענית עד

כלה. רצ'ו נעד דן ראי

ויאג'roid, ע"י. כראג'י דה' ג' 2000 סדר אונליין

2000 גרא קוח

דיל
ומן
קר
זיה
יום
זיט
; זט
צח
אין
עה
נין
טע
אב
זין
הא
שה
ו *
יהו
ה *
; שא
זא
שע
ם :
זר
מר
; כב.
; ב'
רבו
ה' שבת
בוש
יש"י
מאיר
וכור
וובה
הדא
זומר
ב'). נוטה
הה

וְאִיסּוֹר נֶשְׁלַת הַפְּנֵדָל כְּאִיסּוֹרָו בַּיּוֹם הַכְּפּוֹרִים דָּקָא שֶׁ
עוֹד אֲכַל שֶׁבָּגְדָא אוֹ שֶׁל עַזָּא אוֹ שֶׁל שָׁעָם וְגַמִּי מַוְתָּר.
בְּכָל מַמְעָן צְפָלָק בְּמִרְלָה דִּיוֹמָל (טָס.): וְכֵךְ קְמַלְמָיו סְלִילִי"ג (ט.) וְכֵרְלָה"ק
(ט.) וְכוֹן כִּמְצָבָה סְלִילָה יְוָסָקְפּוֹלִיט (פָ"ג ט"ז) וְלִלְמָה כְּלָעָת
טְלִיכְמִ"י (טָס: ד"ה וְל' יְמִינָה לְמֻלָּה) וְלַעֲמָן סְלִילִר (ב. ד"ה וְמַמְלָה) תְּכִמְמָן
סְלִילִרְן טָס (ד"ה פְּנַקְדָּן): וּבְתַבְ� לְצִינוֹן צְמָפָל יוֹלָס דָעַה סִימָן צְפָבָן
טְמַלְס טָמֵן וְמוֹמַופָּס עֹור הַמּוֹר וְכוֹן כִּמְצָבָה סְלִילָה צְמַלָּת
(מְסִדּוֹ צְעֻוּנָל עַמְּלָה קְפָּחָה):

ו' תנא אבל ומונדה שמהלכים בדרכ מותרין בגעילת הסנדל ולבשיגינו לעיר יהלוינו וכן בתשעה באב וכן בתענית איבור. ירושלמי פפרק קמל דמעניות (ט' ז') וכממו ט' ר' יוסי (ז') וככלמו ט' ר' יוסי (ט'). כתוב אבי העזרה (ס"י תחת) נראת דבזומן זהה שאנו בין הגנים שאין לך חוץ וכו' כן כמו רבינו ירומם

מן זו וכגון מימינוות (פ"ה חומ ר) כתבו דברי הלו נקס קראס
"מקולן") סהולן נזר מומר גנעלם קמנל עד לרוגז קאטל פמן
על יפלטן כטהוכיס יתפס ולעין מעסן אין לאקל-דנער וויס
מיס-ציך (ט):

למגנום (טט): דהזה אקובר מתו בריגל ובוי' עד וכן עמא דבר. (ט) צפקי
דרכו נסוג דנישס טל-געעה: —ומ"ש זוהר" כתוב
ומסתמיות וlein לירק נסוג דנישס טל-געעה: (ט) צפקי
לגו מוקפה (פ"ג ט"ז). בטנייה... גלטן... כליימל... וכטוג... נא... עוד
ויתם (טט): מיל מטע טלה אטן לאיזום צקמת חולן צקמת ומעלן

ההמימות טהיה לדפליטית טש כל כך מושם ממנה שטח רוח ניטול
בזה ידיו, ומיינן כענין סמכה דרמי ישותע צן לנו גגמולו שקיום סימטה
ונגונת ולחינה ליטול סידיס הילג נאעטער פלכלון אונזיניס כמו שפירט
לכינוי ויז'ק: זמירותנו נלהט לישען קלה נועאניס כה מיפוי קב"ס
מאמילין למוס לדעת לרמאנ"ס סומוכר ליטול ייזו פלינו טרלית קב"ר
כמג צהילו מרכז על נסillum ליס וסוכניין דליטול סמלית על ידי מפה
שלויאן האפינו יט נא טופם על מנת לאנטיפיט מודס לרמאנ"ס דק"ר
כיוון צהילו רמייש גמורא חיל מכם מוקס חין לו נזכר על נסillum
ידיים מהחר צהילו נוטל ייזו על ידי כל'ן נסillum ליס שחרית
וושמרדיי רקציג עליין מהחר צלוב בגוניות חולקין האראמאנ"ס וחיבג
ילס לנמג טמות ונמניג עכשו לנויל ייזו נמייס על ידי כל'ן
נסillum ליס סמלית צן נמסעה צהוב ובין צויס קלטוריים כדי רוכ
סהגוניס וילג לרמאנ"ס:

ה ואיספור נשיית הסנד"ז וכו'. מילו נבמ"ג גאלותם יוס כפורים
(לפחות כתם כד ע"ג) כמו על צל נגד וכומסתה (יום פ"ד ט"ה)
סומוכר עכ"ל וככון לאחמייר גס יט גומוניס (ע"י כ"ט קי' מאיד ע"ג)
טפוגליין דכל מייד דמגין מונעל היקיי וסומוכר הילך יט לאחמייר לילן
יקף גגמוני וכן לרמי רוכ נס במתעה נמג ומילו אין לגוער
טהוונן אנטונן נסכל נגען בצל נצע:

ט ואם חל תשנה באב בשבת מותר בכוון. כסוף מקלה מע

- על קולמו וטיפלו כמודת תלמה נצבעו וכמת כס כליה"ס (מי' ט�ו מונע מעניהם כלום ופייט קרלה"ס כלומר טהרו נמנע מלטינה וקייל אמ"פ שאנו דוחין אותו עד למחר אט/or בתשmissה הפטה מזידן

דרכיהם

(ז) ואיזנו גראה ל' לדוחות דברי הגאנונים מפני סכרא בעלמא וכרא'ם ליטמן-עליהם-आע'פ-שכתב-רבינו-רווחם-דוקלא-גדורחה-הייא-מכ-מקום לא מלוא לבו להלוך עליון ודלא כב' שוזהה דבריהם בקש וכותב דאיין להקל בדבר: (ז) ומה'ר אברהם זפראן כוכב בהאגנוי

(ז) או שְׁעֵץ וְכַפֵּגָה בְּיוֹלָס דַּעַת מִיָּמִין צְפָ"צְ צְהָס סֶת צְנָעֵץ וְמוּמָסָפָה עֲזֵר קְסָס וְכַפֵּגָה בְּכַמְבָ"ז (מִמְּמָנוֹת יְמִינָה צְנָעֵץ).

בכן עמא דבר וכן כתוב הראמ"ב^ג (תורת האדם מהדי' שמעועג' עט' מהה). כמו מסלט"ל (צ'ילוּוֹ נטוֹל) וטלידנה عمלה דניר נל'יקור עט' וכן למן נציגות טלמן עריך (פ"ט) גס גמנסאי לדמאל'ל' נירינע עט' פל' (פ"ט) כמו כן סמכליין צלני סכומות בדריסט קנטאנטן גוּגָּן:

מ' מידי דהוה אקובר
דר אחר הרוגל אפילו
בכתובות ד) הכא נמי
כמו רג'ל (י') ואסור
רווטנבורג (ה' שמחות
ומיהו נכוון להחמיר
וזאנני מהמחרת היבם
לטינס נבראים:

כד-כח רבנן גמ'יאל אומר כל העושה מל'אה בתשעה באב אינו רואה פיטן ברכה לעותם וכו' עד סוף הפטים. נפלק נמלום לטעמים (ל) וגיקם לטעו (ל) מגיקם סלי"ף (ט) ולחל"ש (ט"י ל): וועל' אינו רואה פיטן ברכת. פילץ רט"ז מתקפה מעלה:

דרכי משה

בדרכיו נוהגים בו איסור ומשם בית הכנסת מכירם דבריהם שכגנعوا נהוג וכן הוא במנגינים (הר"א טירנא עט' א) ובאגודה (תענית פ"ד ס' כא טז) ובוגהרות מודרכי ומועדר קתן הלכות תשעה באב (ס"י התקלט) רוחשנה באב ויום הכהנים אסור לישון עם אשתו [כמתה] ועיין לקמן סימן תורתינו (שב: ב"י ד"ה כתוב בהגנות) ואסור ליגע באשותו ביום הכהנים בעל-ידי כך מתבטל מעניינו אבל חולקת נרות וקשרה וכדומה שאין בה شيء מותר;

פרישה

חידושי הגדות

תקננד (ה) רצחה נומר מושס בוגריה ליטא מימיכל נכס ר' עקיבא ופטור קמיהו צבך ר' בן גמליאן וזון כגילופה קר"ג והר"ק הילל ר' נטמווה טכן וכל בוגול וטומה וכו' כמה ממלה כתילו בס כן ר' בן גמליאן מהריה וסוד ולילן דרביה"ג כתהו צבך מכםיס ומילוי"ק צבך ר' עקיבא גיב; :

ולחתיחיל לספר ביום חמישי, וטעמי היה, אף-על-פי שתרומות
הראשון (ח"א ס"י רמ"ה) החמוד שלא להתחילה לספר עד שיש
לראייה, ואנונו מחייבים חומרא על חומרא אף שלא שמשה
��וס ראייה. מכל מקום במעשה לא רצוי להזכיר, כי הוא
חומרא דעתך קולא, כי אם היה מתחלת למנות ביום
ששי לראייה, או היה באليل טבילה בלבד שבת לאחר יום
טوب, ומוטב שנגינה חומרא הנכורת לעיל כדי ל��רב הטבילה
לחיפויה, וחטבilo בלבד ביום טוב, וראוי יותר להשניה על זה
מללהנגיה על חומרא הנכורת לעיל. ובפרט, כי כבר גודע מה
ששבtab הבית יוסף (ויה דעה) סימן קצ"ג, רלית חדש להא
דרתורות הדשן, ואשה תחילה ביום ת' , וכל זה כמשמעות
��וס שראתה, ואם לא שמשת, אין צריכה לזרמתין ארבעה
ימים אלא מעת ששמשת, והג שאנחנו מחייבים בחומרא על
חומרא, מכל מקום בנדזה זה יותר טוב שלא להזכיר.

שלפב. בשולחן עורך (יורה דעה) סוף סמן קצ"ז (סעיף ה') כתוב, ואם עברה וטבלה בשכיעי ביום, עלתה לה מבילת אבל מהרי"ל (הלווה טבילה) כתוב להחמיר ואפליו בדיעבד, הכי נהוג.

שפג. בכלל סור מרע בענין קדושת המעו"ר, שיך להוריע
גם כן עניין אחר, והמודרך בראש סוטה (ב' ג')
והובא בطور אבן העור סימן קע"ח, ויש בני אדם שאינם
נוןודים כות, וועליהם נאמר (אבות פ"ב מ"ח) לא בור ירא חטא.
איתו שם (סוטה ב' ב), אמר רבי חנניה מסורא, לא למא
איןיש לאשו כמן הוה אל היסטרי בהדי פלוני, (ופירש
רש"י), לא למא איןיש, אפילו בינו לבינה), רילמא קיימת ל'
כרבי יוסי ברבי יהורה דאמר (יקנא) [קינוי] על פי עצמו
(ומתסרוא) [ומוסתרוא] וליכא האידנא מי סוטה למיברכה
וקא אמר לה עליות, עד בגין, ויונ שמעוני מקצת עשו כן,
באתי מבוכיך וכמוהו.

עד כאן רשותי קצת מעין סור מרע מקדושת המוער.
ועתה עת לדבר מועשה טוב מקדושת המוער.

שפֶד. עניין היווג כשהוא בקורסה וכתורה הוא קדוש
במאור, מעורר למעלה, מתקדש מלמטה מעט
מקדרין אותו מלמעלה הרבה, ומקיים קדשים – היהו – כי – קדוש
אני ה' אלוהים' (יירא יט, ב). כי כל יווג הוא מעין יווג אדם
וחווה הנעשה בצלמו ודמותו – תברך, כי אנחנו – ישראל – נקראים
אדרם (יבמות טא א), כי אנחנו אדם ממש, כמו שאמרו רבוינו
זיל (שמות רכח פ"ט ס"ג), וזה תלה בשערו וזה בעינו וזה באונו
וכו', כמו שהובא המדרש לעיל בהכרמה (ריש אות קדושה אות
קדשנה יא). ובשעופק אثر קר בפריה ורביה בקורסה ותורה, או
מרובה הדרמות והקבשות. מתרביה, על דבר – זה נתנו שבע
ברכות כפי אישן ביארט בספר חולעת' עיקב (סוד ברכת

שען. פוב ליהר מטומאת משכבות ומושב של נדה אַפְּ בּוּמָן
הוה, ולא מאשתו בלבד אלא מכל נדה. וכן הוא
בחשובות רבי מנחם מרכנאטי (וויי טהרה) סימן תקפ"ז וזה
לשונו: טוב הוא להוחר אפילו. בומן הוה ממשכבה ומושב
של נדה, כדי שלא תשתחה חורת טהרה מישראל, ואפ' עילג'ב
דרמאורייה עשויה משכוב ומושב כל ומן שלא טבלה אפילו
לאחר שבעה ימי גדורות[ה], דכתיב (ויקרא טו, ט) 'וְתִהְרֵה
כונחתה', תהא בונחתה עד שתתובל במים (שבה סד כ). בומן
הוה כיון דאיינו אלא וכרכ'(ז) בעלמא, כיון שרצתה אחר שבעה
ימי גדור(ח)תה במים שאוביין, אין (מוחיקם) [מתורחקין]
משכבה ומושב [וכן המנגן], עכ'ל.

7 שעה. מחלוקת, אם טבילה בומנה מצויה או לא, וכחוב
הבית יוסף (יורה דעה) סימן קצ"ז זהה
לשונו: ומכל מקום נראה, שאם בעלה בעיר, מצויה לטבול
בומנה, שחרוי מצינו ביהושע שנגעש על שביטל [אחת] ישראל
מפריה ורבייה ללה אחת (עירובין סג ב). ואם היה מתחזרת
מלטבול כדי לצער את בעלה, עבירתו הוא בידה. וכחוב בספר
הוחר (ח"ב רפ' ק"א ע"א) בענין סודות החוא סכא, שהאהשה
העשה כן, גורמת כמה רעות בעולם, בר או איזה לא חיש
ולא אשכח (לידין) [لدאי] שא", עכ"ל (הבית יוסף).

ובכלל זה, אותן הנשים האומרות לבעליהם: אם תקנה לי זה והתבשיט או מלכוש זה, עשוה כן, שהוא עבריה גדולה אפילו הוא רודך חזוק, ולא בשבייל מזוודה בה, אלא תמיד בשאייה נשמעת לו עד שיעשה רצונה, או היא נפש חוטאת במאור, ודבר זה מזוכר גם כן בחשובה רשל' (סימן ג' ב').

← שעת. מטעם הנזכר לעיל, כשבעה בעיר הוא מבילת מצוות, החרתי לאשה לטבול בלבד שבת שחל השעה באב בו, מאחר שרוב הפסיקים פסקו להזיר, אף שומם א בתה (כשוע' או"ח ס"י תקנ"ד ט"ט) כתוב לחומרא, מכל מקום מצוה שאני"ש. ובחוויות חופס ישיבה בקרתא קדישא פראנקפורט, מצאות מנגנים ישנים, וכחוב שם כרבבי, שאשה בטבול בלבד שבת כshall בחשעה באב, והנאני. |

שפ. בברכת התבילה יש מחלוקת (ראה כתור יו"ד ס"י ר), אם האשה תברך קודם התבילה או לאחר שתעלת מהטבילה, וראיתו לחסיד מאנשי מעשה, שהנרגע את אשתו כך: לאחר שת הטבילה כל גופה פעם אחת, תעשה הברכה, ולאחר שת ברך הטבילה פעם שנייה, ובזה תעשה קדושה יתירה, ותחום יוצאת גם בלאש ברשות.

שפָא. מעשהה בא לרי, באשה אחח שורה יומ רבעי לזרחה, אכל לא שימושה עט בעלה בלילה שקדם ראייתה, והתרחוי לה ללכוש לבנים בום רבעי,

卷之三

K PBO

ר' יונה ר' יונה ר' יונה ר' יונה

הנִּמְצָא בְּגַם הַעֲמָם שֶׁבָּא נְדִים יֵצֵא כְּלָמָד

במלאכה (ע') במקומות
בליל זה יכין. ומה
אפשרו בביתו, אלא נ-
כשobia לבתו. ואין
בליל כי מבדילין על
שחריות אמורים כי
אומרים מומר לתודו
מניחין יצית שנאמנו
תפקידו נשלם. נקרא

הומליכ). 8) צפוני כ
כחום ק"ז. 9) נלפו

(עז) ובזמן הזה נג
מרדכי^י, וממעט לעז
נקרי בט' באב לצורו
(עה) אומר אחר א
ואעג' שבשאר יום
שאני כירון דאיינו אל
(עת) בקהל רם, מרד

במג'ן קק' (ב'). יא) נ' חומילס מונואן, וכך נפקק ריבינו ווילאיין ל' למילרין רבנו ס' מיליאן (וון גדי) לדבי רפינו ומיליאן ל' לך ודרעטס נוטס לאקלטן, סזמו' מט' רפינו לאבי קעטה אכרייתן נמננייה לא, 3, 1 ק' (וללה לאן גאניגוות); גנור ווילאיין זכרים יוקט לי סלעמווק אנטונג מלון ניכר; מומילס נמניאו ווילן נך, פון (וללה טעמעס לאך צוויילר קהילזון ל' קובמו ענטווער) טס ס' מ' זיך ווילן פאַן (ב') קדר מפליין קאמלע צע נלווה פונגען צטע ניגראות

אומר ש"צ זכור יי' מה היה לנו וכוי בחרוז ואתה יי' לעולם תשב וכוי וקורא עד סוף וכופל
השיבנו וכוי. ואומר בליל זה יכזין וכוי שומרון וכוי עד אנה בכיה וכוי תרחם ציון כאשר
אמרת, ואתה קדוש, וקידש שלם בליל התקבל שנאמר (ס)שתם תפילה (שם ג, ח). זה
חכלל כל הקדושים מן קריית אייכא עד שילכו למחר מבית הכנסת, ואחר איזוב, כלו
בליל התקבל. געליינו קדיש יתום ^לאמ חל ט' באב בשבת אסור בתשmissה המתה.
ומכרזין בבית הכנסת בליל שבת דברים שבצינעה נוהגין^ט ואמ חל במוציאי שבת או
בשבת ונדהה [ליום אין] און אומרים צדקהך. ואוכליין גם אחר מנהה (יע) אפלו כסעודת
שלמה [בשבועת]. ואין אומרים פרקים" ואלהו ייח(ו) גנו ולא ויהי נועם לפי שאסור

7) נדפסים לומדים: פילוח נוירולוגיים. 7) נדפסים, פרט לד"ג, סופיו: מכך ל (כלומר טג"כ חי)

הגהות הנטכניות

אחד, ומעוברות ומnikות אינן חייבות, תוספות פרק בתרא דעתנית (ל, ב ד"ה כל העושה). ויש בני אדם שימושין אבן מראשותיהם, וזה לדבר ויקח מאבני המקום (בראשית כה, יא) וחורבו בית המקדש ראג' משושבת הגאנזים מ"ב

(עו) ומרדכי כתב (חנונית סי' תרל"ח) יש נוהגין שלא לאכול בשם ושלא לשחות יין שהרי אין חוכה אלא רشا, ע"כ. וכן באורת חיים (סי' תקנ"ב) הביא כן משום רב שר שלום וראביה, אך הוא מסכים שיש איסור למנוע וכן נהג אבי הרא"ש ז"ל. וכן המרדכי כתב בסוף הלכות ט' באב (סי' תרל"ז) בשם ספר החכמה שלא ישר בעניין הרא"ם למנוע בשם ויין בשבת בסעודת המפסקת.

(עה) 1 נמצא בשם מעשה הגאנונים בהגנותו המודרני להלכות ט' באב, בסוף מסכת מוק"ס תחקל"ר, ונפסק כן בדרכיו משה וברם"א בס"ת תנ"ה.

שאוב בו". עין מה שכתבתי צמ"ע ב' כו'. דהה מילן נבריתנו יומפקטום לנו ואריו מונע מלון מותס דכל. מה זה לנו קוכב מנו ניגל דנוהג ברגלן דברת אל גב' נפשם פמיין קחמה אשען [ז]. ולפי זה גט בן מוקר למלוחן לדיו צממיין, אגס וא קלי נפשם צממיין סמלדי צמנוען קפין זכינו מהקן: (י) וב' הרוזה נישות עצמן כו'. ולפ' מיניהם ניאווארלן, דסכליה הואמר טהין לו:

וְכָנַן וּמִגְגָן: ל
אָבָּא וְהַדְּרוּתָה שְׁאַלְמָנָם יְדָעִים
ג' " וּבְכָרְבֵד רַאשָׁן:
כִּי שְׁלָא יָבָא לִידֵי שְׁחוֹק

עושים מקום שנהנו כג' שלא
בבטלים (י) בד ובחרוזה
אפלו במקום שנהנו שלא
להרוח ולחשכה 'במקום
עשות מלאכה מותר אלא
ז: סgap נט^ט וNEG נגנו צילוק
לכל טק נט צירוי קם הפיין
טילס וכומת מומלת נט ולמלונ'

וְעַתָּה מִצְרַיִם הָפֵלָה הָיוֹ מֶלֶמֶד מְכֻסָּה
וְעַתָּה שְׁמַלְקָן יְהוּדָה וְעַמְקָנִין בָּלָסָה
וְעַתָּה ל' ד' רְפָמִתִּים מְמַהָּה ד' ר' מ' מְמַיִּים).

עדך ל'חם ל'מהריך"ש

טופח כשיוף יט [בשבת מותר בכל גזע]. וטפלו גם מר קיון היה לרהי ולכ אגן נצנחות קקדמייס, לדכ"ז קיון כ"ג [מ"ג קיון מה' ע]:

באר היטב

באותה מיטה כל מילכה מלהן נס שיטין צדי רון מומי דעמו בך, מ"ר "מק" גנ"ע":

שערית תשובה

בקושטיניאן, כן כתוב בשיריו בכונת הגודולות והגביעים אוט, ע"ש:

לבושים שרד

הנורמות הדרישות מוגבלות למשך תקופה מסוימת. נורמה זו מוגדרת כתקופה של שנתיים.

ליונים לרמ"א

(ט) טור ענmodo למד נקס
לתוכה"ס פיטן פמפאן
והגהות מ"י מוניות
[תפקידים] חומם כ(ז) נקס
לכינו שמתון ואלה"ס
מלהיגנישוילר] והגהות
מודרכי דמעוד קטן [יכום]
: מהקלקן

*) דבורי עצמו:
 *) מורה [פָּסֶן] בשם רבינו
 י' יצחק [מוֹעֵד], וכן ב' צ'רנַי'ס
 פוניט פ' ג' קמן [לְגִין]
 *) אגגור) [אַגְּוֹדָה] י'
 *) תענית פ' מ' כל ומנהיגים
 *) ג'ל'ל טוילר כס פסמוד ע'
 *) מהו'א מפראג
 בהגחותיו לוטור טכין

ט) מנהגים [גָּדְלָה] עירוני
סס עמוד עמ[]:
י"י תורומת הדרן סימן
קונ[]:

אשל אברהם

מישבאות זהב

(בש' פק' ט), שיין ביריד סוכין
שכוי נסח' ור' ר' עלי;
(בש' פק' ט), פירוש כו' שום;
ר' ר' דב' בדור נפוץ מעת
אייה אין שאלה שלום
לברורין, ולן זה הכלبة ה' כה'
פירוש תלמידי הרים כה'ין,
ומשמעו הוא לאח' מורה
תלמיד הכם מורה לאין
שלום, ולן וזה חרב
דבמרובין אייה בירורין ו'
וחמה המכיא' דודאי ונ'
הטר טהור מורה ואדר אדור לאין
שלום לומ' נזיב' לאח' און, והה
אין שאיל' שלום להבירם
פירוש תשבירם שודען
ה' ר' ר' קין הנער שלום (בלב)
(לשונ' ה') אודם, ולמי' ז'
דעל'ם דה' ביר' נסח' מושם
במושג נזיב' לאח' און, אלא
לעכוזם, ובאל' מאיר און
ה' ביר' טואיל' בישולו.
ו' פק' כ' דאין סח' ר' ר' דב' בדור
דעתו בך'. ו' מושם
בטלול לאו יא' קין י' הא
בכללאה, שיש' קין
קע' שמטענ'ש בע', כ'
בחומרה הושע', ע' ש':

להמן סימן תרטיו סעיף
ששכחוב באבל ברגל בפרק
הוותר ע"ז ליל נטהמיהל
בז' ע"ז עט ערליס ס"כ: יט עט
ע מטהעה גהה צי ליגע
הה לאטערין ח' יט לומר
לורות, ונדעלת בלחו כי
טטעס צהה דיעס ווילס
עם גענאל. ווין גלא
עטערין ז' עטמדו רמאכ דיא
קיטון לרוט שף ו (גאנט)
ב' קאן נטעלת. עיין חילא
הו, דינטבל גמי מוך
הילגאל דטלוט על מחריטס סיינ
ממתען קהן גלמלה
מלון יוזיעס הדרון ומוניס
מיידי ומיטס קאן גון ומוניס,
וין מ"ה. עיין. הוות כ"ה
ס"כ כו': בד וככ. עיין

ב' יאדור הגר"א
 עייף [ח] יש מי שאומר כו', עיין מה שכתבתי
 ב' [כ] במאמריו של הנזקן ויש אופירויות בו. כמו
 ר' מילא סס, אבל ממלדי היגייניה מתיירוטים
 שאליהם קולם צמפעה אפל, רק עמי פאלון
 מילא צלום, וכן ממען נסן פאלון "על"
 לדמיהלו טעם מהתיין מליכת טלק נטה שקס
 נט מקורי:

וְעַד	אֲבָבָם מֹרֶה לִיגָּעֵד
כְּלָמָד	מִתְּרוֹתָה. עַיִן
אֲשֶׁר	בְּחִשּׁוּבָה בְּאָבָבָם
נָא	זֶה, וַעֲזִין אַלְילָה
לְלוֹא	לְלֹא [שם] יְבָאֵר
צְמַחַת	[ ] יְהִי שָׁאוּמָר
מוֹמָנָה	בְּכִסְיָם תְּקִנְתַּעַט
רַנָּה	דְּלַמְּדֵי חַכְמָה
רַנָּה	חַגְלָנִים שִׁין
עוֹד:	כְּהַבְּשָׂתָה
רַנָּה	רַנָּה
לְחַבְּרִים. עַיִן מִ"ה"	לְחַבְּרִים. עַיִן מִ"ה"
מְנוּמָנִים פָּלָלָה	וְעַמְּדָה
סְסָוָה אַדְלָן גָּלָל דָּסָה	לְלִינְכָּה תְּמִימָוָן לְתַעַם נְסָבָה
תְּעִירָה צְבָפָה כְּפָה, וְמִיאָה	לְלִינְכָּה תְּמִימָוָן לְתַעַם נְסָבָה
ו]	וְעַלְקָן קָרְבָּלָה הַמְּוֹרָה
ו]	סְלִמְקָס דְּשִׁין

ביאור הגר"א

הגהות רענן

הגהות והערות
לען עיון מימן - מקג'ל
קעיף ד' וקימן מקכ'ע:
(עמ' י) (ג'ו'ן פ'א)
לען בן כהן כמאנולט קרכ
פנקל, ונדרטוטס קוקומיס
הו'ן זאלטן -

שמועון בן גמליאל אומר
חתת והדשן [סימן קג], ועיין
הדושן דודאי משעה באב

הו: שחייב נזעקי ל, [ב] מניה נמי הוי ר' מאטה בסעיף ב', וכן שחייב ש בתמורה:
טדור אל מא מהגה:

מחזיות השקעות (בריבוי) – עליה

(ל) מוחם מומחה פולר
קונקורדייה, וכן בגי קוקו
טימי. וענין מושג ויז
הנורמלים דבירות גזוןן מלה,
וכן מוחם מומחה כפקי:

(לו) בון קאנט ע"ה הדרכו
המזהה נסבם מלה גזון [פונט]
המזהה מלה ב' הצעותם,
וילטור בכיר אל"ג מושיע כמַלְאִיכָּה:
   "בון כאנט מורי עילן ויז":

(לו) מהדורה קרכטה
בונט, הנוגת בנטליון
ולענין, וככמתה נגזרת
הדרבי"ג טוקה "מלניציס".
   מן מומחה רון פריד' פון
   [פונט] סטנטון כונסם
   ככמתה המכונה "הונג'"
   ונג'ן ווילס
   פאנט זינער. וויש גון
   הברטנאות פולר
   טומסונ ליליאן האנגיון בע"ר
   הוילט למוניטיס":

(לו) בין צו נסמייך צל
כען:

(לו) שין [פונט]
   אנטן מק'ג'ן: (ל'ון פ'ז'י)
   [ל] צו טופוט כען פון
   טופוט, נ' ר' ד' צ'אנט:

ען ציל טעם רדא
ש תליין חכמים כו.
שלום לחברים בחשעה
תקני עון ציל טעם רדא
מאריך אמריך כו. דיניהו
מקום לא בא למעט
בஸלום שצרך להסביר
אנו עניהם יודיעים שיש
כך לתהרים והם וועדים
ג' שאל הוויות בஸלום
כמואתבוח בפומך.
שו' וויל של תשעה
משמעות סדור במלאכה
שмарונו אסדור במלאכה
רב רשי' זוניל', כשאמרו
הה סעריך יי' כו, מהכא
אבא רינו כשר תרعنיה
א דמי לתרנויות ציורו.
תעתן: דאייריאת בגרארא.
היכח סיכמה תשמש
ככח צער והוא, אמר רב
קראeo נום קראeo
וועס אסדור במלאכה. אי
מור רבוי זירא כו אמר
כממי ביום. ופיריש רשי'
רב ביטו ואין גאנספיט,

וְזֶה מִפְרָאשָׁה

ב סוף: כל פנים דעת האליה רובה לאסרו, ונאמר לי כי כן החמיר אנטוור זצ"ל [מהางן] (חתם סופר)

ג' (בזה שמי יט) ציון ביז"ד פירון טב"מ, כע"ל; ה' (מחיה חיין) ג' (בזה שמי יט) ויש אופורדים תשומת המשתת עין שורה כתוב סופר (אריחן סימן יא) יא.

מניא דק בז' החבירו, כצ'ל לי' (בן הוא הגוזס בטור): (הנין גרבבון) פטוף (ב'ח), ו'כ', כובי הבה"ח מוכא לרהי' בלשון המכב"ם (מעיני ה', אין) ובחרורה חדתת לזרויה' דב' ג' מוה ט' ע' (שער האשל יונן אלולות טהרה טהרה בר' דלאי עירוב לאל

הנ' ב' (בגיא פ' ז) ופרק בש"ז וכו' (עיין פ"ג ח') ג. ועיין בספר אליה ורבה זסיק טן שדרשו לאומר והוא דחן רוחם התמיינא שמיינ ומיון קיינה ד' שעטטו מרדת

לייטול מים וירחץ רק
ט' באב אסור (ע"א) כי
בתורה ובנביאים ובכ-
מותר, א"ח. ויש לדעת
モותר כגן קרייאת ש-
מוותר". וחולין מניע-
ש"צ חולץ קודם ברכ-
ולא יהו בבית הכנסת
ואין צריך לשנות. מ-
ותתקבלי". וקורא אי-

כָּל גָּדוֹת סְמִינָה גִּיסָּה מִום

(עא) היולדת יומ א' צריכה, מהדייל (הלו לאכול אין צרייך (לעגוזו רבנן, או"ח (ס המזוון).

(עב) בט' באב אסוטו
(עג) אבל הקורא ז' חנונית פ"ה אות ב'
(עד) והאגודה כתוב
(עה) ומתפלליין ערנו
עיר הולך לבית הי
ולמעט בככודו ובהו

סענ'ו ס' ב'). (1) לדג' ווצבומו גס נמאנרי'ל' סס קי' סגמולה צפקטיטס ח', וונפנ' וולטה סס נט'ען' ו' — ו'.

(ס) ואין מומני אפיקו הם ג' אלא כל אחד מביך לעצמו. ואינו אוכלין (ט') ב' תשbillין. וטוב לאcoli רך (ט") ביצים או עדשים. ויש אוסרין אפיקו פירות מבושלים ב' מיניהם. וירא שמים (הוא) יושב בין תנור לכירום יחידי ואוכל פת ושותה מים. ומותר לאכול ולשתות אחר טעודה מפסקת אפיקו אם ברך כבר, "אה זומרdeck". ונראה לי שמיורי (ט") שעדרין לא קבל עליון התענוגות, וגם שלא שקעה החמה כי בין השימושות שלו אסור, וכן אחר התענוגות.

ונוהגין שלא ללמד אחר החזות לפי שתורה ממשחת הלב. וכן לא יתני בערב ט' באכ"ט. מהר"א זיל [חיה] (ו) שורה מפה במים ומגנבה, ולמהר מעביר על עיניו דעתו להושיט אצבעו במים. ונראה דהוא לטענו אסור, אבל בשחרית וכן מתי שעשה צרכיון דידיון מטפנופות מותר ליטול ידיו^(ע) כדרכו כיוון דידיון מלוכלות, וכמו דמותר ביום כפור

(3) מכון עד סוף חמאתן נושא רק צד"ע גנוכמן, ככל שאל הלאוקיס ולד"ה ועד עארה לו.

הגהות הפליגיות

(ס) ובגמ' (הלוות תענית פ"ה אות ל') שטוב לכתהילה שלא ישבו שלשה ביחד כדי שלא יתהייבו בזימון, וכן איתא בא"ח (ס" תקנ"ב) שכן היה נוהג הרא"ש להברור

(סז) אפלו מין אחד של קטנית או של ידק, או"ח (ס"י תקנ"ב). ואין לשחות שכר באוותה סעודה, לא כלו שבתנים בטן רשעים שאוכליין וכו' ואח"כ אוכליין ארעוי כדי להמyć או"ח (ויש)

(סח) ביצים מבושלים וקשישים הוגממי (ישם)

(סט) וכן משמע מלשון המימוני דריש פ"ג זהלכות תענית (חל' ג') ווזיל: אם פסק יגמר שלא לאכול אינו חוזר ואוכל ע"ג שיש שהות וכו', ודלא כהראב"ד דאוסר.

(ס') 1 וכך הובא בשמו במג"א בראש ס"י תקנ"ב. (ט) 1 בהוראה"ר בעל ההשגות לא מצאתו אבל ראה בהגמ"י שםאות א' שהביא כן בשם גאון שאסור ועיין גם במ"מ שם שהאריך בהלכה זו, ובהדר הרגשות יתיר. (טט) י"ג בירורו בתקנ"ב, אך לולא ר' נחמן קרא בתקנ"ב ותרמ"ג ס"ס נאגר"ס קמ"ע, ועי"צ נמלגה צורה.

(ע) 1 הגה זו מוצאת בכתבי א' וכן גם בר"ב בוגר הטכני, לפחות לא שינו מורה.

הוּא נְצָרֵךְ, וְכַדּוֹ צָמְרוֹתָם שְׁלָמִים קָנְחֶנֶּה; נְגִיָּה טוּמֵן
בְּלָהָה סָס גְּנוּר נְצָס לְבִיאוֹ אֲלִימָה, וְמַמְקָר כְּזָעֵר עַס כְּסָס
טוּר, וְעַיְשָׂס נְכִיָּה יְקָרָה וְכְטָרָע; סְמָמָגוּמוֹת כָּל יְיָה צָמִיס, מְכוֹלָר
סָס גְּפָעוֹר סְמָמָקָה כָּל יְזָהָר נְרָה לְיָנָמִי (תְּעִנָּמִי)
(לְיָנָמִי), וְמַלְלָה בְּלָגָן אֵת כְּמַהְרָהָקָן נְכִיָּה קָלָיְדָה; מְחַכְּבָר
רְצִיוֹן צְמָהָר לְבָכָל וְנְגָהָות הַמָּר הַקְּעוֹדָה לְמַפְקָהָה, עַל סְטָוָר
בְּכְמַלְלָה, תּוֹלְגָּוּר מְקַנְגָּג, שָׁבָעָה כָּן כְּבָשָׂס הַזָּוִי וְאַתְּמָפָקָה (וְאַוְלָה כְּלִילָה) כְּמַעֲנִיהָ צְפָה כְּסָס קִיְּדָה וְקִיְּדָה
(כְּמַעֲנִיהָ קִיְּדָה), וּמָס זָאָקִיפָּה רְצִיוֹן מְמָלָה צְזָעֵר עַס; מְחַכְּבָר
לְלִילִי (כְּמַעֲנִיהָ קִיְּדָה), וְמָס זָאָקִיפָּה רְצִיוֹן מְמָלָה צְזָעֵר עַס; נְפָקָה כְּבָשָׂס
מְמָלָה קִיְּדָה (מְמָלָה קִיְּדָה) וְכְרָמָה כְּסָס מְקַנְגָּג כְּבָשָׂס
בְּכְמַלְלָה, כְּמִי מְקַנְגָּג קִיְּדָה וְכְרָמָה כְּסָס מְקַנְגָּג כְּבָשָׂס
בְּכְמַלְלָה.

נִזְיָן פֶּקַד (ב') אֲנָדוֹרְכָה גָּוָגָן
עַלְוָן יְהָוָה אֲלֹכָה בֵּשָׁר כּוֹן, עַיִן
מָה שְׁכַבְתָּ אֶדְרָנִי אַבִּי תְּעִנְגָּה
בְּבָכָרְדָה שָׂרָוֹף וְשָׂמְחָה לְחוֹדָה
דְּעֻנְגָּה לְחוֹדָה וְשָׂמְחָה לְחוֹדָה
עַיִן שָׁם שָׁהָסִים לְמַמְאָכָל
סְקָמָן, וְעַיִן לְקַמְּן סְמִינָה
חַרְפָּה (ט' צ' ט' ס' ק' ח':
טְמִיאָה פֶּקַד (ב') סִימָן תְּקַנְּן
בֵּין בָּצָל:

הגהות ועזרה

- ב' כן מנוול נכ"י קיימן
מקט ד"ה המכ סמלל
וילא צער נמיין כס"ק קיימן
ונענער מזונת טם. וילא קיימן
מקנטן פער ! וצער גיגול
הכל חותם י'

ז) תונן ע"פ קמ"ה
מ"ש דורות מכמ"ה צלטמא
ח) נוכחות ע"פ בפ"ר ר' מאיר
מ"ש דורות מכמ"ה צלטמא
ט) ב"ה דבפ"ק א"ו, ט, ג
כפ"ר קמ"ה מ"ש דורות מכמ"ה
חכמת צלטמא כלהו י"ע
קמ"ה מ"ש דורות מכמ"ה צלטמא
קמ"ה מ"ש דורות מכמ"ה צלטמא

ז) תוכן ממחודלים פללו
מקומם, וכן הגינו מכך
מיט, יד לפלרים, מהו
האטול ולנטוי סכל:

הניעין מימן לר' [קעיף ו] ומימן מקין

[מ"ה ס"ק ב':
(ג'יון ט']

ט) תוקן ממלאות
קליהקה ס"מ:

ן עיון לירטס ריט ספֿי
מקומן:

ר' יושע בנו ר' יוסטראוס

הַלְמָד כִּתְבָּמִילָה, עַיִן יָוֹר
לְגַנְבָּה מִזְמָדָה רָא:

מגומן: יג. במחראם לוגליין מא

יס מ"ב מג"ל ק"ק :

על עלי מטה, מהן נספחים ופוגם בדין זה לנו

ויש פועל מוקלו כמניגיס בס ערד:

טן תזקן ממכזרות מקמן"ב, וכן גיגיאן מיס, מילומ טמאנון הפלרים, מהליהם בתקלה ולבולו ממל ולבולו:

448

לבושים

וכ"א בזמנם שמותר באכילה וכו'. פיו למליך מלכ' גמליה ומייכא: (ב) שם מק"ב און אישור באכילת כור צול מעיים [פוקה] דף י': (כ) הגה ס"ב אין אומרים פרקי אבות. עין זו"ה תלדעתנו נולי להן [טוקן] סיקען י"ה: (* מ"ג א סק"ה עיין סימן תרי"ד נ"ל]: (* שם סק"י סימן תקנ"ד, נ"ל:

חכמת שׁ

אוצר מפרשי

שאלה רורה ומושם פרק ב' מדריךן. ולומר שפרק מהה מליקון נחש ויתר סדר
וליל שב משפטן פך בכה מדריךן. ואלה לע"ז בגו שכתבנו: אה"ז ברכב

ב' בית רבן בטליום. נלה פסונ
דאנדריס צאנטשין צ קומומלייס נגדוֹן
המְלֵאָן נִילְמָרְוּן גַּלְעָד לִימּוֹד צָקָנְיִים
צ' גַּמְלָוּתָה. וּקְהַמְּשָׁעָן נָן לְמַה עַל

ו, וְגַם מִקְרָא לְאֹרוּחָה וְלִוְלָה הָס גַּם נָמוֹת אֲנִירָן עַכְשִׁיו כְּמוֹ שְׂכָמָג צַוְעֵד סְמִינָן סְפָעֵד קְנִיזָה לְיָמָן [בְּגָגָה], דָּהֶלְהָה קְיִי כָּלְלָה כְּמוֹ מְלֻכָּת סְמִינָן פָּס' [קְשִׁיפָה בְּגָגָה]. וְמִסְרָא לְדוֹן לְיִי מִמְּנוֹת דְּלִין סְיִיעֵן פּוֹלָה, מִיהָה לְהָס הַזְּבָנִי דִין יְבוּלָן לְצַמְמָנִין עַד לְמִמְרָא שְׁמָמוֹנִים לְדִילָס לְפָטָל דְּבָרָי, דָּהֶוְיִן כְּלִיטִיס גְּרִילִיכְס לוּ גְּוִיְיד אַסְכָּן:

באר חיטוב

מקנדי (א), ואסטור קורות בחורה כי'. וכותב מהזיק ברכה זאה און באש ביט
הဟורה החלק ב' (עמ' פ' מי שהזיק לעולע להזהה בתשעה באב
יעשה אבל, עולע בהזהה שhortה כוון דזהוי וכברם הרויש וקורל עלמא
סורי בחרה בכמו蒿, ע. ומשזיק ברכה כהה שפושט שכיל לעולע לתורה
ההופטי. ומהמען זאך שלוא החזק לעולע לסדר תורה בתשעה באב והזין
(ב) הרעים. עין חבר ויטב. ובדרוג מוכבנת (אווצר מפרושים סיק אין דערו כהטחן):

ביאלור הגר"א

תקנוד א) (טורה זקינס) יש מוי שיבת-ישראל-הברך-[כrown] טבשיות צי' כל גראבי. עין מה סמכם נגליון לעיל טוון מיז מגן' ק' סיק' מ' כרכ' : [פרק 17]

ו-ה' י' ורבי חייא רבא וכובי ישמעאל ברבי יוסי והוא יושבנן ופרשיטן במנגנון קיוטה ערבית השעה באב שחל להיוון בשבח מון הכהנה נילמענן, שירין כה אל'ג'ן.

תקנור ג'. כריהל מעתה:
ד' ל' ע"ג :
ג'. כרכ' טהרה ס' :
ה'. הרגשות מימייניו
ה' ה' ה' ב' צב' :
ו'. ה' ה' ה' ה' ה' ה'
ז'. מומנטו ריג'ס
ה' ה' ה' ה' ה' ה' :
ט'. ה' ה' ה' ה' ה' ה'
י'. מומנטו קיון נם,
ו'. וטוקן וגוא נקי קלע'ם:
ז'. (ונאום מימייניו
ה' ה' ה' ה' ה' ה' :
ט'. פיטון ג'ר, כ' :
ו'. ס' נ' נ' ג' ג' ג' :
ז'. נ' נ' נ' נ' נ' נ' :
ח'. נ' נ' נ' נ' נ' נ' :
ט'. נ' נ' נ' נ' נ' נ' :
י'. נ' נ' נ' נ' נ' נ' :
ו'. נ' נ' נ' נ' נ' נ' :
ז'. נ' נ' נ' נ' נ' נ' :

גנתרת זקנים

מסורת המדרש
על ההרים Dolkeno' רבי איבר אמר שהיו Dolkenim אחר
שהעבירות רבי יעקב דכפר חנין אמר אלו שהאיתו אש
בירושלים ורבנן אמרו אלו Dolkenin של ישראל לך
נאמר על ההרים Dolkeno'.

על ההרים Dolkeno' רבי איבר אמר שהיו Dolkenim אחר
ההעבירות רבי יעקב דכפר חנין אמר אלו שהאיתו אש
בירושלים ורבנן אמרו אלו Dolkenin של ישראל לך
נאמר על ההרים Dolkeno'.

כג. רוח אפינו מישיח ה' רבי ורבי ישמעאל ברבי
יוסי היה יושבים ופושטין במניות קינות ערב תשעה באב
שחל להיות בשבת עם חשכה שירוי בה אלפא ביתה אחת
אמר אנו יוצאים וגומryn אותה למחר וכשעלה רבי לבתו
נכשל באצבעו אמר על עצמו (תהלים לב. י) רבים

درכים, בנחלים שבין ההרים, והולך — "ביס" (ירוש' סוכה שם) — שבמערב ארץ ישראל, עד
שהגיעו לקיפורס — לאי "קפריסין", כמו — נחר — מים זורמים שבתו הים וראה לעיל ברדייל
אות קא. וזהו שהכתוב מזכיר כאן ואומר: "קלים היו רודפינו מנשרי שמי", כאמור.

"על ההרים Dolkeno", במשמעות תיבת "Dolkeno" נחלקו חכמים, רבי איבר אמר: שהיו —
שני ירושלמיים באש להדליק את מעבי עצי העירות שעל ההרים שלוש נמלטו בורחים מישראל,
כדי שייצאו שם מפני האש, וכך היה — Dolkenin — באש, אלא אשר נחבא — אחר המיעיות,
בין הקבוצות העבות של עצים שביערות, והרי "Dolkeno", מלשון "דליך אש", כמו יחזקאל כד, י:
"הרבה העצים הדלק האש" (יפיע ועי). וראה הערתה. רבי יעקב דכפר חנין אמר: אלו — שונאי
ישראל — שהציתו אש בירושלים, "בחורבן בית המקדש" (קה"ר א, ב). והוא "על ההרים Dolkeno".
את בית המקדש שבירושלים שעומד על הרים בין הרים, כמו שכותב (תהלים קכח, ב): "ירושלים הרים
סביר לה", הדליקו לנו באש, ובאותה משמעות של "דליך", אש, כאמור. ורבנן אמר: אלו —
"שונאים" (ירוש' ז) — Dolkenin — "רודפים" (קה"ר שם) — של ישראל, שרדו אחריהם
בכל מקום. לא בדרכים שבשלבים שבין ההרים בלבד, אלא אפילו על גביה הרים הטהרו עצם
לרדוף אחר נמלטי ישראל, והרי "Dolkeno". מלשון "דריפה", כמו "כפי דלקת אחורי"
(יפיע), וכמו (ש"א יז, לה): "מדליק אחורי פלישתים", לך נאמר — כאן: "על ההרים Dolkeno",
במדבר ארבו לנו", בכל מקום קsha רדו וארכו להפוך מנוסח הרב.

כג. רוח אפינו מישיח ה', בלבד בשתיותם, שהצדיק ראש הדור, נעש בעוון ועשה הדור.
וכמעשה שהיה: רבי, רבינו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, נשיא ישראל, ורבי ישמעאל ברבי יוסי,
היו יושבים ופושטין — "יעסיקיס" (ויקיר טו, ז), בפירוש פשוט הכתובים — במניות קינות,
שבת, ביום — ערבת תשעה באב שלול להיות בשבת, ותשעה באב בMONTHAI שבת, והם לפני צאת
השבת (כך משתמש מן הענין להלן, ובירוש' ויקיר שם, ועיין יל"ש שם). — עם חשכה, שירוי בה
אלפא ביתה אחת — האחרונה, מהן כל פרקי "איכה" שם בסדר אלפא ביתה (וכדוע פתחים
זו-כח. עיי'ש). — שלא סימוה, אמרו: עתה — אנו יוצאים, וגומryn אותה למחר, שכן הגיע
מן סעודה לפני שתחזר. וכשעלה רבי לבתו — לסעוד, נכשל — ולקח — באצבעו —
"תקנתה" (ויקיר שם). ומתחן ענותנו — אמר — רבי — על עצמו — את הפסוק הזה:

היו צריכין לבד
חרס כל שהוא
חבית וחרסית מזו
לטולטן בשבת.

(שם) זהבוט
ורבי פנחים בש
הקדוש ברוך ה
יסובנבר.

כד. שישי

ולפרש כפשותו, אבל
חדשות, ואם היו צרי
את הפסוק הנדרש, בהן
וכמו שלמדנו מעשהו
הרס — קטנה (שנ
נשברה מן הכליל מערב
ואינה מוקצת, אלא כדו
רבי שמואל, אמר:
של כל חרס, שנשבר
— מתוךו כל, שלא
אסור לטולטן בשבת.

את תחילת הפסוי
ויזבוקת בה, חסר'
בשם רבי אהא, אמר
הכתוב, בו מדבר סופו
"ובותח בה" (יליש גה
מקובל), ועשה אותו
בחtupleה, יסובנו חסר

כד. שישי ושם
עוד הוסיף להזכיר או
קיסרין, העיר המכובדו
עיר ברומי עצמה, אלא

מְכֹאָבִים לֶרֶשְׁעַי אָמֵר לוּ רַבִּי יִשְׁמְעָאֵל בָּרַבִּי יוֹסֵי אֶלְגָּו לֹא
קִיְּנוּ עֲוָקִין בְּעַבְנֵן תָּווּ וְהַגִּיעַךְ בְּךְ קִיְּתִי אָמֵר
עֲכַשְׁיוּ עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה רָוַת אֲפִינָו וְגוּוּ.

כיוון שעלה רבינו לבתו נתן על המכבה ספוג יבש
וקשר עלייה גמי בחוץ אמר רבינו ישמעאל ברבי יוסף ממנז
למדנו שלשה דברים לא שسفוג מרפא אלא שהוא משמר
את המכבה גמי מבית מוקן ואין קורין בכתבי הקידש אלא
מן המנחה ולמעלה אבל שונין בהם ודורך אין בהם ואם

"רבים מכובדים לרשות", שכן יסורים ובכים סבל (ראה ביר לג, ג. ובמסורת שם), ותלה הרב כאליו
הוא בעונתו שלו גורמן. אמר לו רבינו ישמעאל ברבי יוסף (ועי ירושי שם): אילו היינו עוסקין
— עתה בטרם סיימנו למודינו, בפסקוק השלישי שלפני סוף הפוך — בענין הזה — הדבר בסכל
ראש הדור, הצדיק, בעונן הדור, והגיגע — עתה — כך גם איזה — כך היה אמר, שזו סיבת
caban, בעונן הדור, והייתי קורא עלייך פסקוק באיכה, עכשוו, שזה עתה קמננו מלעוסק בפסקוק וזה,
על אחת כמה וכמה — שאני קורא עלייך את הפסקוק הזה: "רוח אפינו מישיח ה' נלכד
בשחיתותם", שבאונן הדור סובל נשיאנו, רוח אפינו, נשיא ישראל, מזוע מלכי בית דוד, מישיח ה' (ראה
שבת נ).

כיוון שעלה רבינו לבתו, ועוד לא יצאה השבת, נתן על המכבה ספוג — של צמר או פשתן
— יבש, וקשר עלייה — בשורון של — גמי (Kash של קנה טו) מבחוון. אמר רבינו ישמעאל
ברבי יוסף: ממנז, מעשי של רבינו יום — למדנו שלשה דברים — בhalbca: לא
سفוג מרפא — את המכבה, למצוץ את ליחתה הרעה (ראה ויקיר שם). אלא שהוא משמר את
המכבה — בלבד, שלא הסרת או תזוזה. שהרי אסור מדברי חכמים לעשות רפואה לגוף (במקומות שאין
סכנה) בשבת, ואילו היה הדבר לרפואה לא היה רבינו עשו כן, ומשועה כן הרי כמו שאמרנו. ואילו את
הגמי, שהוא מרפא את המכבה, לא קשור על גוף המכבה עצמה, אלא מבחוון לספוג, כאמור, כדי שלא
ייפול הספוג בלבד (ראה שבת קלד', וברשי' שם, זבחים יט. וברשי' שם, ובתוריה "יכורץ", שם). וזכר שני
למדנו, כי — גמי — שלא הוכא בשבת מן החוץ, אלא היה — מבית — מערב שבת, דבר —
ሞכן — הוא, ומותר לטולטן בשבת, ואינו כגמי או קיסס הבא מן החוץ בשבת, שהוא אסור בטולטול
משום מוקצת, דבר שאינו מוקן מבעוד יום לazorך אדם. שהרי רבינו נטל בבתו גמי בשבת, לקשרו על
ספר געל מכתו. (ועי בתוסי הניל). ואין קורין בכתבי הקידש — חמש מגילות ושראר ספרי
"כתובים", בשבת, אלא מן — שעט — המנחה ולמעלה, ולא קודם שעת המנחה, שהרי רבינו לא
הספיק לשומים כל ספר "איכה", ואם היה מותר היה מתחילה לפני מלפני כן כדי שיוכל לשומים כולה (קחיע
בירושי שם). שהרי לא אסור חכמים לקרות בכתבי הקידש כմבוואר במשנתנו (שבת קטו): "מפני בישול
בית המדרש", כדי שלא ימשך איש מן העם אחר דברי כתובים ולא יבוא לשמעו הלאה מפני החכם
ברשותו של שבת בבית המדרש (רשוי שם). ואילו משעת המנחה ולמעלה, שכבר בא עת הפליה
ועודרה שלישית, אין החכם דורש עוד. (ועי בחרי קה"ע שם). וזה דבר שלישי שלמדנו מעשהו של רבינו
באותו יום, אסור הקיראה, וטעמה, והתיירו משעת המנחה. ומה שאסרו כל היום, לא אסור אלא לקרות

עליו רבים מכובדים לו
הנ"ל הלא קרית משיח
בחטאנו נלקה מר ע"ש
רבים מכובדים לרשע
ה

אבל ניל לפמ"ש מג"ז
לلمוד עם אחרים
קשה ממ"ג, כיון דרבינו
איך שבו לפני למדוד נ
דמגלה (ה... ב') אמרין
אמר רבוי הויאיל וננד
חכמים. ומעתת אני א
ט"ב בשבת נודה למתה
ט"ב"י. ומותר בתלמוד
הויאיל ונודה ור' וא
או עכ"פ ביום שבת דבר
בת'ת'. עכ' רבוי לטעמי
ולפי דעתו לא היה לך
לייש לבפניו לשמעו נ
חכמים וס"ל לר'ח ור'ז
יכלו להזכירו לקורתם
לפניהם, דלידיהם מותר
כשנקוף באצבעו תלה
אייכה בשבת ועבר על
ור'ח ור'א חלו החטא
ביום שאסור לעת רבוי
ולפ"ז יש להתייר קודם
כגון הפטרות וכדומה,
שה

[חינוך בית הכנסת]

זאת שנית, ביום חמינן
ונבנה על תילה,

רמנציאר ס"י נר תניה מושם
באח כל בשכנתם ופ"ש ה
ג'. וכן עיר בצל"ח (לייטר)
ה. כונתו לספר סדר ברכות ו
שלמוד מוד בסבד שקרת,
מצווה תלמוד תורה אוינה כש
בשולא ובמקא"ה בות, וו
ה. מובי הצל"ח ברכות למ
כדי שלא יהה ברכה לבן
בכל בה"ג שיאמר דרכ תפלת
ברך אשר צונו וכו' ע"ש. ומו

לאנשים שהרי עיקור וספרותם לאנשים כתיב
ואפ"ה כ' נהגו נשים. ובכל הנני לא שירץ אין
חכמה לאשה אלא בפלך. דלענין מלאכה באב
שייך כן מושם שנקרו שתי והוא זכר לאבן שתיה
כמ"ש מג"א סימן תקן"א סק"ג.

ועין עוד בטור סי' תר"ע דנהגו הנשים שלא
לעשות מלאכה בעוד שהנערות דולקות.
וכתיב הב"י הטעם שייתה היכר שאסור להשתמש
לאוון. ומה לנשות בזה יותר מאנשיות. מיהו מג"א
שם ייבט טעמא מושם שעיל דין והיה הנס, ר"ל
הזה י"ט שליהם כמו ר'ח ועין בכל מס' שודק.
משה"ק סופר מפ"ד"מ

ללמוד מנהג נשים. בשלמא הוא דנהגי נשים לא
למייעבד עבידתא בריש ירחא, הינו מושם שהוא
י"ט שלהם, אבל הכא מה ענין זה להם. אע"כ
הגירושה המכונה דלא למשתי עמרא, ונקט נשוי
מושם ראן חכמה לאשה אלא בפלך. אלו דברים.
ואולי נעלמו ממנהו דברי היירושלמי שבחות'ו
פסחים נו"ז ע"ב ד"ה העושה ובטא"ח
סס"י רצ"ט ההני נשוי דנהיגו דלא למייעבד עבידתא
באפקוי שבתא וכו'. וע"ש בבי' בשם הכלבו
במנהג הנשים לשאorb לשתוות מים חיים במש"ק.
ועמ"ש טא"ח סס"י תצ"ג ונוהג נשים וכו', ועוד
שאנו סופרים וכו'. ואע"כ בודאי שאסור גם

תשובות קנו

[תלמוד תורה בט"ב של ב שבוע]

שאינו מושם אבירות דעתכו אלא מושם לילא
שאתה ומשו"ה נהוג גם בשבת כנ"ל. מ"מ אין
הדין מוחלט במג"א ומספיק אם דהא יכול
למדוד בדברים המוחרים בט"ב, ושכן מצינו
במדרש רבבה שרבי קרא במגלה איכה בט"ב שחל
שבשת עכ"ל. וא"כ לכוארה יש לפשטוט דאסור
מדקרה איכה ש"מ מילתא אהתרתא אסור.
ובדמייניהם עדין לא היה המנהג לאסור ערבית"ב
מחזוץ ולמעלה. אע"כ מטעם דבר שבעינעה
שנוהג בשבת לעניין תלמוד תורה ג"כ.
ובמק"א אמרתי פירוש המדרש, כי בפסק
משיח ה' וכו' איתא שם (איכיר ד, כג)
דבט"ב של ב שבל שבת קרא רבוי מגלה איכה וישבו
לפניהם ר'ח ור' אושעיא ונתק רבי באצבעו וקרא

לשלום וכ"ט לידיidi ורב חב"י הרוב הדין המצוין
חמלופלג החוויז ושננו בש"ת מו"ה נתן נ"י דין
דק"ק צעהלים ע"א.
וקרתנו הגעuni. שאל בשתים, א' אי שפיר להקחיל
קහילות ברוכים בט"ב שחל בשבת ונודה,
בדרכן של ישראל בכל שבת או לא. לא נעלים ממנהו
דין ט"ב ראסור מדינה בת"ת ודברים שבעינעא
ונוהג. או נימא כיוון שנודה נודה ורינו עבר ט"ב
ואינו אסור אלא מחזוץ ולמעלה ממנהג בעלמא.
והנה טעם המנהג לא נחפרש, ולפ"ע"ז מושם
דכל מה שלומד מחזוץ ואילך עדיין
מהשנתו עליו והרהורו גביה בלילה, ונכנס לאבל
כשהוא שמח. א"כ גם בשבת אחר החזות אסור

ה. כבhor הולך למון רחת"ס ס"י טו בקבוק העוז מהרב יהודה הוויזן מורי יעקב העוז בה"ל; לכאורה התם שאיו דמלכתן ודרכן
של נשים לעשנות גם בעיר, אבל אין דרכן של אנשים לעשנות מלאכה בערוב. ולכן נקט הטעו נשים כמו שחוין הטעו שאין
הכמלה לאלה בפלך. והז הכא שודקה נשים דרכן לעשנות מלאכה בשעות הנ"ל.
ג. בק�' הנ"ל: ז"א ועוד אורישא קאי ע"ש ותבון. [רבת הילדה דברי הטעו בתובן: ג"ב שלא לעשנות מלאכה מופiec ועד עצה משקיעת
ההמתה וכו', והיינו זם אושרים בעשנות מלאכה ואינו מושם מנוג הנשים, ע"י כ' הטעו האוי עוד וכו'].
ד. בק�' הנ"ל: ע"י מג"א סי' חפט ספק"א [מורובמ"ט ענושים מפטורות מפטורה זו והיו מ"ע שחי"ג]. אמונן צ"ע לפ"י מש"ב המג"א
ספק"ד [בשם ב"י דorth"פ ס"ל וספירה בה"ז מדרובן] ועי' מהוק ברכה סי' רצא בשם ר"ת [דמ"ע דרבנן שוה בכל ואמאי כ']
מג"א דנים פטרות] אמונן הרמכ"ס לשוטטו [דספודה בה"ז מהתרות] א"ש.

תשובות קנו

ה. בש"ת כתוב ספר או"ח ס"י קא מבאר עפ"י סברוא ואות פסק הורמ"א שם שאין אמרים פרקי אבות בערוב תשעה באב של
שבת, אף שרגילים למור אזהר בזכר בפרהוטא בכיתת הכנסת, שלפי סברות והחת"ס י"ל דאיינו מראה בו אכילת דיום,
אלא מושם אכילת דלילה של אחריו.

ו. ראה לעיל סימן ל' ר'ח ושבוע זה.

ג. במודש שם: ערוב תשעה באב של הווות בשבעת. ורינו נמשך אחר המג"א שם שהעתיק בשבעת. ובש"ת דברי חן (להרח"ג

ס"ה - ៩៨៣ - ១៥២ - איזה ג"ס

אנון גאנז

далא גרע מבית חדש דרכיהם משתתפים בו דמברך הטוב.

והנה מג"א סי' רכ"ג (פרק ה') כתוב בקונגה ספרים לא יברוך שהחינו דמצות לאו ליהנות ניתנו, ומוצה דלא אתי מזמן לזמן אין מברכים שהחינו. וכותב שהרומ"ל פlige. וכן בחשובה ודבר"ז (ח"ג סי' התנה). ובט' מורה וקצעה להגאון מהרי"י יעב"ץ צוח כ"י ברוכיא מה עניין לאו להנות ניתנו לכאנן והעללה שיבך. וקצת מיתוי ראה מרשי"פ כייך מברclin (לו, ב) היה עומר ומרקיב מברך שהחינו, דפירש"י אבעלים קאי ולא אכחן, אע"ג דלא אתי מזמן לזמן. וכותב מי שנעטלה לרבותה ודורש ברבים יברך ג"כ אם יודע בנפשו שכל כונתו לשם שמים ברבנות שלו.

והנה נהירנא אלוף געורי הרוב מו"ה מענידל לילג זיל' רב בכחמי"ד בפ"פ סיפר לי, שהיה הוא תלמיד מובהק של הגאון הגדול מו"ה דוד שטרוייז כ"ץ זצ"ל שהיה אב"ד בק"ק פירודא ותחלתו היה ראש ב"ד בפפ"ד, וכשנסע מפ"פ ודרש (בפ"פ) [בפירודא] בבחכ"ג, עין היה שמו דוד"ר החיל ויברך דוד את הא לעני כל הקהלה ויאמר דוד ברוך אתה [אתה] ה' אלקינו מלך העולם שהחינו וכרי (או אפשר הטוב והמטיב לא נהירנא). נראה שהיה הגאון זיל' מספק וחש לבדוקה לבטלה על כן עבד בניל"ה.

ויל' קצת כוונת מג"א עפ"י מ"ש מהרש"ל בסוכה מ"ז ע"א דכל מצוה שלא קבוע ברכה על המצוה עצמה אין מברכיין עליה שהחינו. ומהרש"א הקשה מרווחה החבר או אחר שלשים יום. ולק"מ דכוונת מהרש"ל מצוה עצמה לאו להנות ניתנו אלא שיש מצות שיש שמה פרטית בעשיותה. ועיין חוס' סוכה מ"ז ע"א ד"ה העושה וכו', וס"ל מהרש"ל שלא ליתן תורה כל

עליו רביים מכואבים לרשע. והшибו לו תלמידים הניל' הלא קרייה משה' נלכד בשחוותם ויל' בחטאנו נלקחה מר ע"ש. וצ"ע שיאמר על עצמו רבים מכואבים לרשע ומה תועלת בכל הספר הלא.

אבל נ"ל לפמ"ש מג"א סי' חקנ"ד סק"ב דאטורי קשה ממ"ג, כיון דרבנן החזקון לט"ב וקרא איכה אריך שבו לפניו למדו ממנו. על כן ניל' הא בפ"ק דמגלה (ה, ב) אמרין ט"ב שהל' להיות בשבת אמר רבי הויאל ונדהה נדהה ולא הוודו לו חכמים. ומעטה אני אומר בודאי למאי דקי"ל ט"ב שבשת נודהה למחור א"כ אין כאן אלא ערבית"ב. ומוטר בתלמוד תורה. אך לרבי דס"ל הויאל ונדהה נדהה ואיין מתאבלים ביום אי' כלל, אז עכ"פ ביום שבת דברים שבצעעה נהוג ואסור בת"ת. ע"כ רבי לטעמי קרא איכה באותו שבת, ולפי דעתו לא היה להם לר' חייא ור' אושעיא לישב לפניו לשמעו קרייאתו. אך לא הודה לו חכמים וס"ל לר' ח' ור' א' דמותר למדוד ונהי שלא יכולו להזכירו לקורת במקומות אחר, מ"מ הם ישבו לפניו, לדלידתו מותר למדוד ברבים. ואח"כ נשנק' באצבעו תלה החטא בעצמו על שקריא איכה בשבת ועבר על דברי חביריו שלא הוודו. ור' ח' ור' א' תלו החטא בעצם על שישבו לפניו ביום שאסור לדעת רבי. גנלי"ד פירוש המדרש. ולפ"ז יש להתר קודם חצוח עכ"פ לומר ברבים כגן הפטורות וכדרומה, וכן נוהגים בכל מקום שראייתן.

[חינוך בית הכנסת שנשנrf וחו"ר ונבנה]

זאת שניית, ביום הינוך בהכ"ג הקדושה שנשנrf ונבנה על תילה, اي לברך הטוב והמטיב,

רמבייזר סי' נר הגיה משום קר במנ"א בערב תשעה באב של שבת, ובשו"ח ויר יעקב או"ח סי' טו מכאר שבאמת תשעה באב חל שבת והם פשטו והמנילה בערב שבת מן המנוחה ולמלعلا ע"ש, ולפיו א"ש רבי החת"ס באן.

ג'. וכן העיר בצל"ח (לייטר) סי' מהאות כא: ירושלמי פט"ז רשבת ה"א הני ערכ' ט"ב של להוות שבת וכ"ה בוק"ר ט"ג. ד. כונחו לספר סדר ברכות (קרואקה שמב) של רבי מיכל מאורשטייך בסדר ברכת הגשמיים, שהעה להויא שצורך לברך בתנאי שלמר מוד בספר שקנה, והנה בסכרא ז' גהלקו הרחדרנים אם חורה כמצאות ואמרנן בזו מצות לאו להנות ניתנו או שלא מצות תלמוד חורה אינה כשאר מצאות להנות ניתנה. והאריך בו הוה האgel טל בהקומה, ונהלכו בו הוה קונה"ח ונזה"ט סי' עב בשאל ספר ובמקאה"ה בות. ובפ"ז תר"א מן הדר נדרים מות, א מבואר כהרומ"ט ועי' לעיל סי' נב-ג ובנהנות חח"ס או"ח שב.

ה. מדברי הצל"ח ברכות לט, א עפ"ז הרא"ש שם גראה שאין לעשות כן בטהילה, ורק אם טעה בברכה יכול להשלים בפסוק והברך יתולה בברכה לטהלה. ובשותה פרי הכוואה סי' לוי: והוות להרמי להפריש גם בברכה עשה כאשר קללי' מרבותי בכל כה"ג שיאמר דרך תפלה פסוקים של וברך דוד בא"י אלקי ישראל כי לך ה' המפלגה דעתך ביה שם ומלאות ולפ"ס אח"כ ברוך אשר צונו וכו' ע"ש. ומוגא בפתח יורד ריש סי' שכת.

וושטו חם בראשי החרוזים

מצבת מנילה

מאלט"מ

ליד טין קמי) – הַת בְּרֵעָה נִמְרָא נֶעֱשֶׂה לְזֹאת לְזֹאת כֵּי מִגְעָס כֵּי עַכְיָה. מִזְבְּחָת מִקְרָב כְּבוֹד שְׁמָךְ כְּבוֹד נִמְרָא נֶעֱשֶׂה לְזֹאת לְזֹאת כֵּי עַכְיָה.

מפעלה תענית

וכיינו דקחמל ח' מיל צו' כונמר ח' מיל מסיע נדייך ומונגה-חטכון סטוגיה' ז. וק' ג' (אזרה וגורה טויבר גוועז'ה בעזות)

"מן ע"ר מתרא צחצ'ה ני גבָּתָה זו, פְּסַבֵּק נִילָּתָה גְּנוֹן וְלִבְּנָה"

סֵם דָלֶל כְפֻכוֹק נִמְמָה בַלְעָן נִקְבָּה נֵל קְפָּזָן זִיגְעוֹן דָלֶל חֲפָנָה

טפ"ע. נעני
ולג' דע"כ
ונכו ליה"ח
ההוב� מל
ונתפשט הא
וישנים. ווי
מתהיהם א
ראשיהם, ו
דעתם מ
מ"ש מהר'
תקנ"

אחר
מ"ש עוד
ובמר
שילך
סרי". הגנת

ג"ל דמפטו
מה שנ"ל
גadol
עדך
מי".ה. עם

טי".ה. הגנה

בתימוש
ה"

מתיר ד"
מ"ש רשות
וכו נהוגו

יתקפו
ונישו
מ"ש במת
בגנו
ספ"ב. ת"

ובל הרוצח
ע' אב
הרמב"ה
הגנת. פות
וזו, ז
מה שכחוב

ט"ה. ויש להורר וכו' — ובלה"ג יש למעשה בגין אדם בבית הנסטה, וכן המנחה, והכי ממש בטור ורמ"י ר"ס חקנ"ט.

לאחר ברכו — ויגיעלים ברוחה באופן שאות ברכו ייחוץ ברגל זה את השני, מטה משה חשב"ט מරocket.

מחזות ואילך — ובבהגיה מהר"ל כתוב סתם בערב ט' באב

א"א פרקי אבות — ותימה על זה מס' מקנ"ד סי"ט, ועמ"ש שם.

פרק אבות — משא"כ לסדר שמויות בע"ש ח' אב מותר, משא"כ שאר לימוד.

סימן תקנד

ס"א. ובדברים הדומים — ובש"ס פ' ואלו מгалין, ופסקים בדין אבותות ישינה, ואגדת החרבון וויטפון וכח"ג.

מ"ש מהר"ל דאפילו באלו לפלפל עם אחרים אסור, וככ" רמ"י.

ולימוד הלכות פוסקות כגן בש"ע אסור, ועמ"ש סי' צ"ג סי"ג, וסי' פ"ה.

ותינוקות של ביר — אם אינם מבינים בטלים אף מדברים הרעים, ב"ה, וטעמא דמלתא.

צורך לדלגת — ומהר"ם קרא תגר על אמרית קרבו גוים והמנוג מה, וראיה למנהג לאמרם מ"ש הגמ' על קידוש מתකבל, עב"י ר"ס תקנ"ט.

ס"ג. עשי הרהור — עי' מ"ש סי' פ"ה.

ב"ה. כל סדר היום — ערמ"י בהגנה, ופה אומרים בין מהנה לעמערב Shir haYodh ואותל תלמיד.

ס"ע. היה כל ל' — באומרה ציריכא אובי, וככ"פ אורי", ויל"ל [=ויש להתריר] כל ח' בסתם כספי תקנ"ט סי' ז, ובמהר"ל דאפילו אמרה אריכה ודקה תוך ז', וככ"פ רשל'.

מ"ש הב"ח דלולי. שנגנו להחמיר היו מותרים כל ל' אפילו אמרה א"א, ומה שהחקשת הנחלה צבי מגני'

פרק מקום שנגנו לך"ק מידיג.

כל ל' יומם — גם בס"ט תקנ"ט סי' דאוכלי ביום ח' ולך מס' רס"ה סי' דמ"ש הטע"ז וש"כ שם.

ס"ג. רוחיצה אפורה — מ"ש רמ"י דין היתר בגין דעתו מירושת, משא"כ ביה"כ אם לא שמעכב כוונתו בחפלה.

ב"ה. טבילה של מצוה — עיין לעיל סי' תקנ"א סט"ז הגנת.

וכו נהגו — דברי הפסוקים בלבישת לבנים וטבילה מוצאי ט' באב והמנגה.

טפ"ע. טביה וכו' — עיין מ"ש סימן חמ"ד סי' ז.

קיצור הלכות הסודים עמו לשיטת התו, וסבירת ראה"ה דת"ק מודה לרשב"ג.

שלשה לאבול — וכן לא יפרוס לחם המוציא, ועיין לעיל סי' קס"ז סי"ח הגנה.

שלא יתרויבו — ומטה משה מהר"ג, וכן נהגו ר"ג ור"מ, מטה משה מהר"ג.

ס"ב. הנה. וכן הוא לתרבותות וכו' — רמ"י וב"ח ור"ל בתשובה ל' ובעיל, כלם קראו תגר על האוכלים יותר מתחבשיל אחת.

או שחיל בשבת — קבלתי שאין ליטול צפונים בע"ש ח' אב.

ס"א. אוכל בשיד וכו' — וב└בד שישב בראבון נש'

שלא ינаг בשמהה, רוקח סי' ב"יש.

הגה. מיהו צרייך להפסיק — ובשבת חווון מותר כל הלילה רק שנגנו איסור כשיחסיך אפלו בסעודת

מצחה. ובפרנקפורט גוּהאגן היור בסעודה מצחה גם בחו"ל ובשבת אפלו ברשות.

אסור לאכול סעודת מצחה דבר מצחה עם הקראות כshall בשבת ח' או ט' באב אחר מגנה.

מנาง פשט שנותין מבית לבט' ימים ולקבל דורוגות כנהוג ולעשות סעודת חינוך.

אם חל ט' באב בשבת אין לאכול יותר מג' סעודות, ואפלו חל בו ח' אב אין לאכול ולשותות זולת מים אחר סעודה ג'.

ס"א. הנה. עד אחר תפילה המנחה — ומתפלל עניינו, ושצ"ע מס' קס"ב סי' ס"י.

בסעודה המפסקת יאמר כל ב"ב לאשותו ובני ביתו בונה הימים נהרב בית קדשו ותפארתו זה כד' וכך שנים בע"ה, ועיין מ"ש סימן חמ"ד סי' ז, יוסף אומן.

סימן תקנג

ס"א. בב"חadam קיבל בפי התענית אסור בכל עיניותם. ג"ל דרמ"י דמתיר אפלו קיבל ר"ל שאמר לא אוכל ואשתת, משא"כ מ"ש בב"ח דיש להתмир אפלו קבלה בלב, ג"ל אחר דמנוגת העולם להקל ברכחiza וסוכה עד הלילה קבלתו בלב אדעתיה דמנוגת הוא.

הגה. וקיבלה בלב — ובב"ח דנגנו להחמיר, ומה שב"ל דקבלה בפה גם הרמ"ן מודה ודלא כב"ג.

ס"ב. לילו פונמו וכו' — ולענין מלאכה דב"ס תקנ"ד סכ"ב, עמ"ש סי' תס"ח סי' ג.

הגה. ומותר ברוחיצה וכו' — ובב"ח אסור בקייל התענית בפה, ומ"מ המנהג להקל גם בונה, וככ"פ רמ"ג.

קורם שיואמר ברכו — ומהר"ל כתוב קודם שהולכים

אָזְקֵבָה אַקְוִי קַיְמָה

כְּמַעֲלֵה אַזְקֵבָה קַיְמָה דְּגַמְּרָה

נְזִקְנָה וְלִבְנָה אַזְקֵבָה עַלְמָה דְּגַמְּרָה

רְפַעַם גַּוְיָקָה תְּמִימָה אַזְקֵבָה

ולמעשה נקטין להיתר, כפניות
משמעות כל הפסיקים.

* * *

טימן ר' א

7. שאלת - ת"ב או ערבית"ב שחל
שבשת מהו להשליט
הפרשה "שנים מקרה ואחד תרגום"
שבשת, ומהו בשבת אחר חצות היום.

תשובה - מותר כל היום, ויש
מקום להתריר אף לימוד
הומש רשי (להרגיל כן בכל שבת).
ב"ס, מקוח להחורי ראייתן דלקמות שמורת
מותר כל היום, וכ"מ מג"א (ס"י תקנ"ד
סק"ז, שביאור דברי הרמ"א שמתיר
שמורת) ומילא דלשיטתיה (דרשא
לימודים אף קודם חצות אסור לימוד) לא
שנא לפני חצות או אחרייו וכן מביא ב"ס
ת"ב שחל בשבת (בע' פ"א) שב"ה ב"ס
המנוגים (מהדורות מכון ירושלים)
ומילא שזה כוונת הרמ"א (ב"ס תקנ"ד
ס"ז) וдалא כופרשו גו"כ השו"ע שם
כוונתו (שבדפוס שלחם היה חסר תיבת
שבשת, ועל כן נתלבטו בכוונתו) ועי' מה
שציין שם, ועשית כ"ס (ס"י ק"א), וכ"כ
בזכל"א דמותר בכל השבת אף אחר
חצות.

אלא שליל"ע להמג"א אי לכתהלה עכ"פ
עדיף שיקרא שמורת קודם חצות,
ובת"ב שחל בשבת שיקרא בער"ש, יותר
יל"ע הרגיל תמיד לקרות שמורת בער"ש
אם בערב שבת זו מותר לו להמתין שלא
לקróתו בער"ש רק בשבת כדי שיוכל

מפאפה צ"ל, אבל צ"ע לדעת המג"א
דבכל השבת אסור בת"ת, שמע מינה
רט"ל דכלפי דברים שמצוינה יש עלה כל
דין ת"ב (ולכארה כן הוא נמי להרמ"א
שאסור השם"ט בליל שבת זו) וא"כ
למה לא נאסור למדוד גם בערב שבת
שלפנינו, כמו בשאר ערבי תשעה באב, וכן
יל"ע לפי הפמ"א שכ' שבער"ש ערבית"ב
ישתדל לכתהלה לחפות מראשו לפני החצות,
ובאמת מטו משמי דרין מסאטמאר
צ"ל שלא למדוד בער"ש זו אחר חצות
[לאו שטעמי שלעומ"ז הורה שאח"כ
שבשת מותר למדוד עד חצות, וצ"ע, ואולי
משום קודש שבת, אבל לענ"ד לאו מר
בר רבashi חתום עלה].

שוב יצא לאור שוו"ת שיח יצחק (להרב
מיוזרבי ז"ל) ז"ל ומצאתו שם
(ס"י קכ"ט) שדן בזו אי עברית ת"ב שחל
בער"ש מותר למדוד אחר חצות (או אסור
לימודים לא פלוג), אבל למעשה העלה
להתריר (שם בס"י רג"א) ועי' באשל אברהם
מהדורות, שורר ב"ס ארחות ובני (ח"ב
עמור קמ"ד) שהחزو"א אסור (להגר"ח
קニיבסקי שליט"א) למדוד בער"ש אחר
חצות (אלא שעיני"ש שמקפק שואלי
הורה זו וזוקא להגrho"ק נ"י בידיעו
שאפשר לו למדוד בדברים המותרים), וכן
הובא מהחزو"א ב"ס מעשה איש (ח"ה ע'
כ"א) שכבר אין למדוד מער"ש אחר
חצות, וכן ב"ס שאלת ר' (לג-מב) מביא
מהגרח"ק שליט"א שיש מחמירין שלא
למדוד בער"ש עד הלילה רק דברים
המותרים (ומשמע דאילו כליליה כבר
מותר, וצ"ע).

ט"ו ט"ז ט"ז ט"ז

ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז

ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז

ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז

לلمוד חומש רשי' בשבת אחר חצות וועל פי הנ"ל יש מקומות להקל למדוד אף חומש עם רשי' (אף אחר חצות) להרגיל כן בכל שבת, לפי המובה בשו"ע (ס"י רפ"ה) שיראו שמיים למדוד גם פרשי' כשקרווא שמות', ועוד היה דבש' אבל השטים מתייר אף לאבל בשבת שבתונך השבעה לקרות שמות' עם רשי', כמובא בדברינו בס' נשמת ישראל ח"א, אף שהבאנו שבש' לקט יושר מבואר שלא למד, מ"מ בנידוניו יש להקל כיון שהמודובר רק בערב ת"ב שמניעת הלימוד בו אינו אלא ממנהג, ועוד דלכמה פוטקים כshall בשבת מותר למדוד בו כל היום כמובא בדברינו בסימן קצ"ח [וע"ע בדרכו] שוב שמעתי עיין זה שם מラン מסאטמאר זי"ע.

* * *

סימן ר"ב

שאלות - בית המדרש שיש להם שיעור קבוע מדי שבת בשבתו אחר הכהנים מהו שלימוד השיעור בערב ת"ב שחל בשבת אחר חצות.

תשובה - לא ילמדו כי אם דבריהם המותרים. בעיקר הדבר נחלקו הפטוקים כמובא בדברינו בפסק הלכות נזدةут הרומ"א (תקנ"ג ס"ב) שג"כ אסור למדוד בשבת אחר חצות (וישעל כן אין אומרין או פרקי אבות, שזמננה אחר חצות לעת ערב), וכן הסכים במג"א והו"ד

במקומו למדוד בער"ש שאר דברים, להשלמים למדוד מה שלא יכול למדוד בשבת, וכן לשאה"פ (שבשבת קודם חצות מותר למדוד) מהו אי עכ"פ לכתחילה צריך להעביר הסדרה שמורת' לפני חצות, ומסתבר דל"מ זה הרגיל לקרותה בשבת בבוקר ומהר יותר גם עתה לקרותה אז [ובפרט לפמש"כ בשו"ת נשמת שבת ח"ב דיויצה מהרבה ראשונים דעתך זמן קריית שמורת' הוא בשבת בבוקר כדי להשלימה עם הציבור" דהינו בהקורה"ת שקוראים בשבת שחרית] אלא אף להרגיל לקרותה תמיד בער"ש [נדעתם המקובלם זמנה בער"ש] שיש להקל לדוחותה בשבת זו לקרותה בשבת (אפילו אחר חצות קודם שעודתו), דסוכ"ס עכשוו בהתריא געסיק, מיהו מצאתי בס' לקט יושר (ע' 110) שכחט שלכתהה עבירות הסדרה בערב שבת (אבל אם לא העביר בער"ש מעביר בשבת, משמע אפילו לאחר חצות), מיהו ייל דהינו לדוחותה בער"ש, ובכלל ייל דהוא לשיטתהה שהחלייט שבת זו אסור למדוד כל היום, אבל לדין שכחטו בס"י קצ"ח שהרבה מקרים לגדי (בכל השבת) על כן עכ"פ בקריית שמורת' יש להקל אפילו לכתחילה (לדוחותה על שבת), ובפרט שהוא מיל דשב ואל תעשה (מה שנמנע מלקרותה בער"ש) ובשבת כבר הוא מצויוה בדבר [וע' בדברינו בס' נשמת מצויה בדבר י"ד י"ד פ"ד לגבי אבל תוך ישראל ח"א סי' י"ד י"ד פ"ד לגבי אבל תוך שבעה שנשלם אבלותיו ביום א' ב' דאף שבדייעבד יכול לקרות שמות' עד יום רביעי (ואז יהיו בהתריא)Auf"כ רשאי לקרותה בשבת שהוא עיקר זמנה].

יצא, וביתר אני תמה בעיקר יטודו שהחיווב בראשון דתוה דאוריתא, הלא החיווב אבילות דאוריתא הינו דוקא אם הוא יום. המיתה והקבורה, וכן בחיווב כפיה המתה בראשון, הרמב"ם לא מיריע ביום מיתה וקברתו דוקא, שהלא כלל האי חיווב בדין טערות הבראה דמיiri בכל גונז גם אם איינו יום מיתה וקברתו, ותו תיקשי מגלו שתחווים מיוחד לכוף מותו בראשון אם לא נקבע עד למחר וצ"ב (ולתפלין גמי לרוב הפסוקים הפטור גם ביום הקברות לחודר אף שאינו יום המיתה ולא כהאריטץ').

ולע"ד נראה ליישב שיטת הרמב"ם, והוא ועודאי כל שבעה מצחו לישון ע"ג מטה כפיה דוקא, ומה שפוסק בפ"ד (ה"ט) שבית ראשון יושב על מטה כפיה, מيري בסעודת הבראה דוקא, שאו הוא יושב ואוכל במטה כפיה בדרך אבלים, וראייה ברורה לברינו שהרמב"ם מדיק "וחייב לישב על מטה כפיה" ולא פירש דחייב לישון במטה כפיה בעיקר המצוות, דלא קאי אלא לסעודת הבראה כמו"ש, והינו דיערב האי הלכה בסעודת הבראה שפוסק האבל ביום ראשון בלבד אסור להגינה תפלין ולאכל משלו, וחייב לישב על גבי מטה כפיה, ובשאר ימי האבל מותר לו לאכול משלו ולישב על גבי מפץ או רקרע" ע"ש, הרי אכן קאי בסעודת הבראה שלרמב"ם חיויבו כל יום ראשון, וממצותו בישיבה על מטה כפיה, משא"כ להלן בפ"ה (הלכה י"ח) מסיק להדייא "וחייב לישון על גבי מטה כפיה", דתהム קאי בעיקר מצות כפיה המתה, ויסחוו שיישן כל שבעה במטה כפיה דוקא, ולא מيري באכילה או. ביום ראשון דוקא.

ונראה שמקור לדבריו במשנה במק"ט (כד:) גבי חול המועד, "ואין מברין אלא על מטה זקופה", הא בעלמא בסעודת הבראה המזוודה לאכול בכפיה דוקא, אבל בשינה כל שבעה חיובו במטה כפיה דוקא, ולא שניין בשינה דיום ראשון לשאר ימים והדברים א"ש בלשונו הרמב"ם ודוק הילב בכ"ז.

כפויה, וע"ז הראב"ד משיג שאין שם חיווב לישב על מטה כפיה, שאם רצונו לישב ע"ג קרע שרי, רק ה"כ"מ נשאר בקושיא מאי יום ראשון משאר הימים ומגילה לתרמב"ם לחלק בכך.

והגאון רב חיים מבריסק וז"ל חדש שיש בכפיה המטה והי דינם, ראשית אסורה שמטתו לא תהא זקופה, וגם חובת קיום לכוף מטתו ולישון בת, והאי חיווב דוקם ועשה איינו אלא בראשון בלבד, וממן הגוריין ז"ל מוסוף בביבאו הדרברים, שבצעם בפ"ה (הלכה י"ח) סתם שאינו יצא חובתו אם ישן במטה של אחרים או ע"ג בסא או אוירן וכדומה שצרכי לשונו על מטה כפיה ע"ש, ומשמע להדייא דקיי בכל שבעה, ומפרש מרן זצ"ל דבעצם לקיום המזוודה סגי במא שכופת פעם ויישן, רק כיון שיום ראשון דאוריתא מקיימין האי מצווה ביום ראשון דוקא דבשא רהים לא יצא החיווב ביום דאוריתא, אבל האמת שאם לא ישן במטה כפיה ביום ראשון אמר ישן אחר כך בקרע לא סגי רק צrisk עד לקיום המזוודה פעם במטה כפיה, וכך סתם הרמב"םadam לא ישן במטה כפיה לא יצא והיינו כל שבעה, שבעצם אם לא כפה בראשון חיווב עדין כל שבעה לישון פעם במטה כפיה דוקא כמו"ש, ורק המזוודה ביום ראשון דוקא שיצא חיווב בדוריתא וא"ש.

ונרא להעיר דמלבד שעיקר החיזוש שכפיה כל המתוות בבית כל שבעה ורק בגין אסורה שלא להגינה מטוות זקופה בבית האבל חיזוש גדול, ועיין בדבריו ריש פ"ה דברה כן, העיקר שברמב"ם ממשע להדייא שם זוג"ל, "וחייב לכפות המטה כל שבעה ולא מטתו בלבד והוא כופה אלא כל המתוות שיש לו בהור הבית וכי' חפר כל מטוותיו והיה הוא ישן ע"ג מטוות אחרים או ע"ג בסא או ע"ג ארון או ע"ג קרע לא יצא ידי חובתו אלא ישן על גבי מטה הכהפיין" ע"ש, ומשמעו בורור של שבעה מצחוו לישון במטה כפיה, ואם ישן במטה זקופה לא

סימן שמן

דין ת"ב של בשת

בתלמוד תורה וברחיצהocab, ואם דברים שבצינועא איןנו גונג למה בתשמש המטה קבוע בש"ע אסור, ובבא ראן הנילע"ר, אף שבכמה דברים יש מהחרוגים דלא נראת בדבריהם כן דעת רוב הפסוקים נראת כדרכינו. ולע"ד נראה בויה יטודר חדש, והינו גבי המשמש המטה מיחיד המתאבל, דבריחיד ספר קיימא לנו דנונג דברים שבצינועא, אבל בתשעהocab אבילות חל' על כל

בש"ע סימן תקנ"ד (ס"ק י"ט) איתא "אם חל ת"ב בשבת מותר בכלל אפילו בחמשה המטה", והרמב"ם משיג ותשמש המטה אסור בשבת של ב"ה וכו' גותgin ע"ש, והינו טעםם בדברים שבצינועא נהוג, ויש להמוה על הש"ע שבכע האי דינא גבי המשמש המטה דוקא וכן מובא בראשונים, והוא מ"ג א"י בדברים שבצינועא גונג וכדין אבל בשבת יומי טוב, הא אסור כל היום

הה"ג לאה גוראל ס.כ. נ.א.

תשובה (יר"ד ר"ס שצ"ט) בשם ש"ת, "אש דת" בדברים שבצינוע גותג הינו לעניין תשמש המטה בלבד, וכן מביא בעה"ש י"ד שצ"ט סק"ג דמפורש כן בשיטה מקובצת ומשמעו כן בבה"ג, וכן פוסק הtopic'ץ, ותמה על המ"א סימן תקמ"ח ע"ש, והכי גמי כיון שאין היום עולה, ולמהר גותג עבורי תשלומי עם כל דיני ת"ב ממש, אינו נזהר אלא מתשמש המטה דוחה קלות דעת טפי, וא"ש סתימת רוכ הפסיקים דכשלהל ת"ב בשבת גותג בדברים שבצינוע לעניין תשמש המטה בלבד וא"ש דור"ק היטב כי הדברים נוגנים בעוחשיית, (ובלאו הכى יש לנו שאיינו אלא חומרה בשבת זו ולא קיבלו אלא לעניין תשמש דעתוג טפי וכעין קלות ראש בשבת זו) שוב מצאתי ב, לקט יושר" מחלמי תה"ז עם מנחי רבו דבת"ב שנדרחה למד כל השבת הלכות ת"ב דוקא, ואפיו הסדרה אין להעביר אלא בעבר שבת, ורק אם שכח שרי גמי בשבת ע"ש, ומשמע דס"ל דברים שבצינוע גותג גם לעניין תלמוד תורה ולא כמו שבינן. שבתי וראיתי שמה אין להזכיר מידי, דחתה"ר בשיטת חכמי אשכנז דביהי שבת לובשים בגדי חול, וכן פוסק להלכה הרמ"א ר"ס תקנ"א, ולא איכפת להו להראות אבילות ברכך בשבת, שפיר החמיר גם לממוד הלכות ת"ב דוקא, אבלinan גותגן על פי הקדוש הארי" ז"ל ורבינו הגרא"א ז"ל שלא לשנות כלם מבוגרי שבת שלא יהיה ניכר כלל האבילות, וע"כ לא קיבלו עליהם ישראל לומוד ענייני אבל דוקא כל השבת וזאת כעין אבילות שבפרהסיא, ואין לממוד מדברי התה"ר שגם לדין יש לנזהג כן כמ"ש.

ואגב במק"א ביארתי בדרכך דריש הטעם שאנו לובשים היום בגדי שבת ולא כרמ"א, שב"ליקוטי חבר" מחלמי מובהק של רבינו החתום סופר ז"ל מביא שרבו הגה"ק בעל חותם סופר ז"ל חלק שבת זו בגדי חול, ושallow אותו תלמידיו הלוא הקדוש הארי" ז"ל סבירא ליה שאין לשנות כלל בשבת זו מבוגרי שבת ולמה הוא הולך בגדי חול, והшиб, החתום סופר ז"ל שהקדוש הארי" מל מעולם לא הסית דעתו מהרבען בית אלקינו ית"ש גם בגדי שבת, אבל אני צריך להתעורר שלא לשכחו וע"כ אני לובש בגדי חול עכ"ד.

ועכשיו נראה שאנו נענה אברתיה דבונמיינו שבלאו הכى מסיחון דעת מאבילות, והלאי שבתשעה באב גופא לא נסיר דעתינו מאבילות כעקר הדין, וכ"ש בשבת זו הלוא לא יועל אף אם לבש בגדי חול שנתעורר כראוי שלא לשכחו חורבן בית אלקינו ית"ש, וא"כ כיון דבלאו הכى לא יועל בגדי חול, צרכי ללבוש בגדי שבת כדין לקיים עכ"פ מצות כבוד שבת כלהה, משא"כ לפנים בימים אלו התעורר כל לב בכפי ודאגה על גלות השכינה וחורבן בית המקדש, וגדול חילול השם שעם זה כצאו לטבה יובל, לא הסיתו דעתם מאבילות וצער נס בשבת וספרר לבשו בגדי חול, אבל היום בעו"ה נתיבשו כל הרגשותינו ואני אנו

ישראל, ואי נימא בדברים שבצינוע נזהג ולא נלמד כלל בשבת זו אלא עוני אבילות ות"ב, הלוא מגנבר מלטא טובא ותוה אבילות שבפרהסיא, וע"כ רק במשמש המטה דוחה דברים שבינו לבינה, ואפיו כל בית ישראל ינתגו אסור לא מגנבר כלל וע"כ אין בו פגט בקדושת שבת, קיבלו עליהם בית ישראל ליזהר בשבת זו כדין בדברים שבצינוע, אבל בתלמיד תורה אף שלכל יחיד הוה דברים שבצינוע, בשבת זו אם כל ישראל ינתגו כן שלא למדום אלא מעוני אבילות אין לך אבילות בפרהסיא ומגנבר יותר מזה, וע"כ לא קיבלנו ע"ע ע"ש אסור אלא למשמש המטה בלבד וא"ש.

וביארתי בדרכך אחר הנעם שאין אסור אלא תשמש המטה בלבד, ונגידם דברי הרא"ש סוף תענית שבביא התוספותא, "חל להיות ת"ב בשבת אוכל כל צרכו ומעלה על שלחנו אפילו כסעדת שלמה בשעתו ואני מונע מעצמו כלום", והינו כלומר שאינו גמגע מרחיצת וסיכה ותשמש המטה ואני צריך להזог דברים של צינוע, ורבינו מאיר כותב בהלכות אבילות שלו בשם הרוב יצחק מוניא דתשעה באב של לחיות בשבת אף על פי שאנו דוחין אותו עד למחר אותו הימן אסור בתמשיש המטה מידיו דוחה אקובר מתו ברגל שאנו דוחין אבילות עד אחר הרגל ואפיו הכי נזהג דברים שבגניעו ברגל ואסורה בתמשיש נמי גבי שבת זו גבי תשעה באב הוא ברגל ואסורה בתמשיש המטה, ות"ב ואבל שיכי אהדרי כדאמר רב חסדא בפ"ק דתענית עכ"ל מורי, ומסים ע"ז הרואה"ש "הזריר יצא מפי מורי הקדוש וכל עדות ישראל ירא אותו, כדי הוא בית אלקינו לאבד עליו עונה אחת אף על פי שיש להשיב דת"ב ואבילות חולקים בכמה דבריםcadarminen בפרק החולן וכי" ע"ש היטב כל דברין.

והנה רבינו יצחק ז"ל שאסור יסודו דומדי לה לקובר מתו ברגל דזהוג דברים שבצינוע, וקשה למה מיתוי מקובר מתו ברגל ולא מאבל בשבת, רק נראה פשט דבשבט בעלמא הלוא השבת עולה למנין שבעה, ובעצם אריך להתאבל ולכך אובילות בפרהסיא אסור, אבל דברים שבצינוע עכ"פ נהג, משא"כ ת"ב הלוא למחר תשלמיין לכל דבר, ואין יומ השבת צריך לעלות למנין אבילות כלל, וא"כ למה נהוג אבילות בדברים שבצינוע, וע"כ שפיר מדמה לה הרא"ש לקובר מתו ברגל דוקא, דחמת נמי הלוא וה דין דלאחר הרגל נזהג שבעת ימי אבילות, וא"כ גם בתשעה באב של שבת אף שאנו עולה מ"מ דברים שבצינוע נזהוג ודור"ק היטב כי נכון הוא.

אמנם נראה דاتفاق הדברים שבצינוע נזהוג במועד כה"ג שמתאבל שבעת ימים אחר המועד, הינו לעניין תשמש המטה דוקא דוחה קלות ראש טפי, אבל לעניין תלמוד תורה כיון שבלאו הכי הגי ימים איבם עליים אין צורך ליהר בכל דברים שבצינוע, וכן מצאתי להדיא בפתחי

עכ"פ מהאי ענינה להזכיר עניין היום, וכן איתא ב מגילה (ד) "פורים שלח להיות בשבת דורשין בענינו של יום ע"ש בתוס' ורמב"ם ספ"א דמגילה שמשים, "כדי להזכיר שהוא פורים", והכי גמי יש לומר דבנהגו ג"כ למדוד קיננות להזכיר בכך שהיום ת"ב, אבל לא מפני שאסור למדוד כל השבת מדינה, ובפרט שלעת ריבינו הגור"א וצ"ל אפיקו בחמשה המטה גופא שורי בשבת, אפילו לדין דמחמירין הבו דלא להוציא עלה לאסור כ כל ישראל למדוד כל היום דוחה גמי קולא בקדושת שבת כמ"ש.

ואס"ם בדבר חדש שלמדו מדברי הרמב"ם בפ"ה דתענית שמסיק, "וערב ת"ב שלח להיות בשבת אוכל ושותה כל צרכו ומעלה על שלחנו אפיקו בסעודת שלמה, וכן ת"ב עצמו שלח לתהו שבת אין מחסר כלום" הרי דמחלק בעבר ת"ב שלח בשבת מעלה אפיקו בסעודת שלמה, ובת"ב עצמו לא שרי כה"ג רק דיקוק שאין מחסר כלום מהרגלון, ומשמע דבחול ת"ב בשבת גופא אסור בשמה יתירה, והיינו בשבשת זו דוקא הוא יכול בסעודת שלישית בשער וין אסור, (וכבר העיר בזוז ב"העמק שלאל") וכמרומני שהרמב"ם מוכח שאין להזכיר שמחה יתירה, אף דמקיימי בונה מצות עונגה שבת, ומהאי טעמא נראה שקבלנו ע"ע אסור, וא"ש וכי שחרר"ם מביא והאסור רק בפרק אבות דהינו בשבת במנחה דבשורתו שרי מהטעמים שהבאנו (ודלא כשו"ת מהר"ם לובלין).

אמנם לאחר חצות בשבת קודש מביא ברמ"א שלא לומר פרקי אבות והיינו טעם שאסורים בתלמוד תורה, והיינו לדעת הרמ"א דומייא דחול כיון שההרהור אחר קר בהרהור תורה, ואין לחוש דוחות אבילים בפרהסיא, כיון שאיןנו נוהג כל היום מיניכר מלטא שאיןנו משומות אבילים כיון רק כדי שלא יתרהר בעבר וכח"ג שרי לדעת הרמ"א, וע"ש בביור הגור"א שחולק שאינו מחסר כלום בשבת זו ע"ש, עכ"פ לדברינו לפני חצות שרי ולאחר חצות הוא אסור, וא"ש וכי שחרר"ם מביא והאסור רק בפרק אבות דהינו בשבת במנחה דבשורתו שרי מהטעמים שהבאנו (ודלא כשו"ת מהר"ם לובלין).

ובמ"א מביא ירושלמי שבת"ב שלח בשבת למדור פרשנת איכה, ויש לדוחות שאין זה מפני שנוהג דבריהם שבצעינא, רק מאחר שאין קורין מגילת איכה בשבת, למדור

סימן שדמ

אסור תפליין בת"ב וימי אבילים

לכ"ע אסור, ומפרשין הטעם דאבל אסור בתפליין ביום ראשון שמתוקף מרירותו ראוי להחטול בעפר, ומהאי טעמא פטריה התורה אותו מפאר ומצות תפליין (ועיין Tosf' ברכות יא. ד"ה שנאמר).

אמנם לת"ב נראה שאי אפשר לדמות המיריות דיטם ראשון באבל, לחזוב מרירות דאבלות ישנה דחויבן בית קדשינו, ועכ"פ לאין בת"ב מדינה פטור מתפלין, והרמב"ם דיקוק דיש חכמים שלא הניחו של ראש, הררי, דקרק שלא הניחו, אבל גם הם לא הורו כלל אחד שאין להניח תפליין בת"ב, והיינו טעמא שבדידיו דוקא הרגשנו תוקף המיריות, וכח"ג אין מקום לחתפער בתפליין בשעה שקשוע באבילים כ"כ, וגם בזומבים היה רק אגיל מקצת חכמים כאלו, אבל אגizens אין המיריות בתוקף כ"כ, וכן חייבין היום בת"ב גם בתפליין של ראש לכ"ע.

ומעתה שונא הפטור בת"ב מפטור אבילים בעצם יסודם,

דבabilות הפטור שצרכיהם לחתפער ביום ראשון

הרמב"ם בפ"ה דתענית (הלכה י"א) גבי תשעה באב מביא, "ומיקצת חכמים נוהגין שלא להניח בו תפליין של ראש" ע"ש, ואני תהה דמ"ב אם דינו כאבל הלו באבל גופא לא מ齊ינו חילוק בין של יד ושל ראש, והרמב"ם גופא סתם בפ"ד דאבל (ח"ט), "האבל ביום ראשון בלבד אסור להניח תפליין ולאכול ממשלו" ומיררי בין בשל ראש ובין בשל יד, ואף דעתך הפטור דבר קרא פאר ואבל מעול בעפר, מ"ט לא מוחלקין ומסתברא לנו דפטור מתרוייה, וא"כ אם בת"ב להני חכמים דין אבל דיטם ראשון, הלו פטור לגמרי מצות תפליין בין של יד ובין של ראש, וצ"ג שלא מ齊stoi כתע מישית עorder בזזה לבאר הדברים.

ולע"ד נראה דייסוד הפטור דאבל בתפליין הינו מרכזיב פאר, ואבל ביום ראשון מעול בעפר קרנו, וביאור הדברים נראה דאי אם אין עצב עד שמעול בעפר קרנו, שורש הפטור מקרה דיתזק אל "פארך החוש עלייך", הא כת"ג